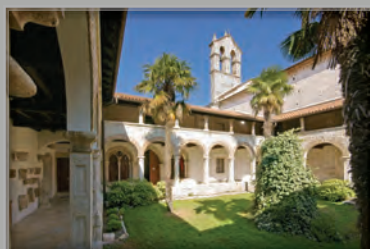

fraternitas

GLASILO HRVATSKE PROVINCIJE SV. JERONIMA FRANJEVACA KONVENTUALACA

SAZVAN REDOVNI KAPITUL

Br. 3/2021

kazalo

Uvodno slovo

(G)RADITI ILI BITI	3
------------------------------	---

Pretkapitularno razdoblje

SAZIV KAPITULA	5
KANONSKA GENERALNA VIZITACIJA	6
GENERALNE KONSTITUCIJE O POHODIMA	6

Rimski pozivi

CRKVENI HOD SINODALNE CRKVE I REDOVNICI	7
POZIV KONGREGACIJE ZA REDOVNIKE	7
POZIV NA MOLITVU ZA SINODU	8
FRA PLACIDO – ČASNI SLUGA BOŽJI	8
OSVRT NA VIJEST O FRA PLACIDU	9
FRA JOSIP IVANOVIĆ U PADOVI	10
PODSJETNIK.	10
BOLESNA BRAĆA	10

Rad defintorija

35. SJEDNICA DEFINITORIJA	11
36. SJEDNICA DEFINITORIJA	12
PERSONALNE PROMJENE	13
ŽARKO RELOTA INKARDINIRAN U ZADARSKU NADBISKUPIJU.	13
KRUNOSLAV KEMIĆ DOBIO INDULT	13

Iz Provincije

POČELA OBNOVA U TIŠINI KOD SISKA	14
OPROŠTAJ FRA IVANA PENAVE OD ŠIBENIKA	14
FRA PAŠKO SE VRATIO	14
OPROŠTAJ SA SPLITOM I CRESOM	15
MOLVE: 780 GODINA OD KOLBOVE SMRTI	15
U CRESU ODRŽAN DRUGI TURNUS DUHOVNIH VJEŽBI	15
SUSRET TRAJNE FORMACIJE	16

Znanstvene novosti

NAŠ NOVI DOKTOR: FRA ZLATKO VLAHEK	17
FRA ŽELJKO KLARIĆ MAGISTRIRAO	17

Naši mladi

TREĆI ANTUNOVSKI HOD MLADIH	18
LJETNI PERIOD NAŠIH MLADIH	19
FRA ANTE POLOŽIO JEDNOSTAVNE ZAVJETE	19
NOVACI, POSTULANTI I SJEMENIŠTARCI	20
MLADI U CRESU	20
FRANJEVAČKE DUHOVNE VJEŽBE ZA MLADE	21
ISKUSTVO U LURDU	22
PRIPREMA ZA DOŽIVOTNE ZAVJETE	23

Naši jubilarci

SLAVLJENICI U SPLITU	24
SLAVLJE U CRESU	24
SREBRNA MISA FRA JOSIPA BLAŽEVIĆA	24
ZLATNA MISA FRA KRISTOFORA ĆORIĆA	25
FRO JOZO MILOŠEVIĆ »OŽIVIO« U CRESU	26

Kulturološke novosti

OTVOREN MUZEJ HRVATSKOG AREOPAGA	27
IZLOŽBA U PULSKOM SAMOSTANU SVETOG FRANJE	28
JUBILARNA IZVEDBA ANTUNOVA MJUZIKLA	29
PREDSTAVLJANJE DNEVNIKA FRA JOZE MILOŠEVIĆA	29

Naša izdanja

»KONVENTUALNI FRANJEVCI U HRVATA«	30
»MOJI VIDICI« FRA IVANA PENAVE	30
KNJIGA O NAŠEMU GLAZBENIKU FRA GABRIELU PULITIJU	31
OBJAVLJENO	31

Naši pokojni

I NEKA MOLE ZA POKOJNE...	32
-----------------------------------	----

Fraternitas
službeno glasilo
Hrvatske provincije sv. Jeronima
franjevaca konventualaca

Br. 3/2021

Izdaje:
Hrvatska provincija sv. Jeronima
franjevaca konventualaca
HR – 10000 Zagreb, Sveti Duh 31
tel. (01) 3771 888; fax (01) 3773 754
www.ofmconv.hr
ofmconv@ofmconv.hr

Uredio:
Ljudevit Anton Maračić

Odgovara:
Josip Blažević
Sveti Duh 31, 10000 Zagreb

Tisak:
Denona d.o.o., Getaldićeva 1, Zagreb

ISSN 1332-7941

uvodno slovo

(G)RADITI ILI BITI

Iza nas je ljeto obilježeno uspješnom turističkom sezonom. Pred nama je redoviti provincijski kapitul zakazan u Cresu, od ponedjeljka 14. veljače 2022. Ovo je i pretposljednji broj »Fraternitasa« u ovome četverogodištu. I prigoda podsjetiti se događaja proteklog razdoblja obilježenog koronom, propitkujući prijedeni put u svjetlu prioriteta koje smo postavili u *Četverogodišnjem provincijskom programu*. Vrijeme je sabrati dojmove, analizirati propuste, razmotriti otvorena pitanja i sagledati perspektive.

Hod smo započeli redovitim provincijskim kapitulom održanim u Cresu od 19. do 23. veljače 2018. godine na kojemu smo odredili četverogodišnji smjer Provincije. Slijedio ga je izvanredni generalni kapitul 2018. koji je iznjedrio obnovljene *Konstitucije*, kasnije i *Generalne statute*. Godinu dana kasnije (2019.) održan je redoviti generalni kapitul na kojemu je za generala reda izabran Argentinac fra Carlos A. Trovarelli te usvojen šestogodišnji projekt reda (2019.-2025.) s kojim treba uskladiti naše provincijske prioritete u slijedećem četverogodištu. Sa svrhom usklađivanja provincijskog zakonodavstva sa zakonodavstvom na razini reda održali smo izvanredni provincijski kapitul 6. i 7. listopada 2020. u Zagrebu koji je iznjedrio naše provincijske statute.

Tijekom cijelog četverogodišta redovito su održavane sjednice provincijskog definitorija. Zahvaljujući marljivosti i revnosti provincijskog tajnika fra Ljudevita A. Maračića braća su bila dobro informirana putem Info-a Provincije, Fraternitasa koji je redovito izlazio, a sinkronizirano je ažurirana i provincijska web stranica. Redovito su održavani godišnji susreti gvardijana s provincijskom upravom, u ovom mandatu čak i po dva puta godišnje, izuzev siječnja ove godine kada je susret otkazan zbog izvanrednih zabrana okupljanja kao posljedica širenja korona virusa. Godišnje duhovne vježbe održavane su u dva ili tri turnusa, a posljednje tri godine tema je bila kršćanski put savršenstva, put čišćenja, prosvjetljenja i sjedinjenja, svake godine po jedna od spomenutih tema. Nastavljena je praksa adventskih i korizmenih susreta s provincijalom, dan Provincije obilježavali smo svake godine u drugom samostanu. Svečano smo obilježili 50. godišnjicu proglašenja svetim Nikole Tavelića kojoj je prethodila trogodišnja priprava u režiji braće šibenskog samostana. Unatoč ograničenim mjerama okupljanja uslijed korona razdoblja obilježili smo prošle godine u Solinu 1600 godina smrti sv. Jeronima zajedno sa splitsko-makarskom nadbiskupijom, franjevcima zadarske provincije i franjevcima trećoredcima glagoljašima, čije provincije imaju istog sveca zaštitnika kao i naša. Pokrenut je i blago napreduje proces za o. Celestina Tomića. U Rimu su akademske naslove magistra znanosti obranili fra Željko Klarić, iz teologije braka i obitelji na Papinskom institutu Giovanni Paolo II. na Lateranumu, i fra Zvonimir Pervan iz područja društvene institucionalne komunikacije na Papinskom sveučilištu Santa Croce gdje je isti nastavio pisati i doktorat. Fra Igor Horvat završava licencijat iz franjevačke duhovnosti na Papinskom teološkom fakultetu Antonianum u Rimu. Fra Zlatko Vlahek obranio je naslov doktora znanosti iz liturgike na Papinskom liturgijskom institutu sv. Anselma. Na Sveučilištu *Eberhard Karls Universität Tübingen* u Njemačkoj fra Milan Gelo završava doktorat iz dogmatike. U Padovi je studij liturgike započeo fra Josip Ivanović, gdje će biti i na raspolaganju za prijem hodočasnika i ispomoć u svetištu sv. Antuna. Fra Ivan Lotar završio je prvu godinu hrvatskog jezika i književnosti u Zagrebu. Bilo je više personalnih promjena, seljenja, novih ređenja i napuštanja Provincije, kao i pohoda sestrice smrti. Preširoko bi bilo ovdje nizati dinamiku događaja u našim odgojnim kućama koje, Bogu hvala, još uvijek imaju zvanja, potom aktivnosti na području izdavačke

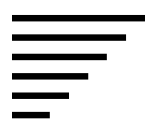
djelatnosti, mjuzikla, Antunovskog hoda mladih i karitasa, antunovskih (Zagreb, Vinkovci...) i marijanskih (Molve...) pobožnosti, duhovnih obnova i trodnevnica, vjeronauka za djecu i mlade, prisutnosti na sveučilištu, rada braće u bolnicama i domovima umirovljenika, ostalim ustanovama te apostolata braće u inozemstvu...

Otvorilo se i dosta novih pitanja koja čekaju odluku Kapitula. Među njima je pitanje prisutnosti hrvatskog penitencijera u Vatikanu, perspektiva kanonskog ustanovljenja misije u Danskoj, izgradnja orgulja u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Zagrebu, izgradnja crkve u Betlehemu čiji je nositelj zagrebački samostan... Inicijativa je više nego prioriteta što smo ih imali u vidu na početku našeg mandata pa ih je potrebno na Kapitolu uskladiti kako nam Provincija ne bi ječala kao raštimani klavir u koji svatko udara svoju tipku bez dirigenta.

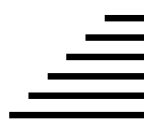
Na kraju ne smijemo smetnuti ni boljetice koje prate našu Provinciju iz mandata u mandat. Još uvijek nismo stekli provincijski imunitet na virus aktivizma koji žestoko trese zapadnjačkom kulturom i hrani se žrtvama koje pronalazi i u našoj Provinciji. Zajednička i osobna molitva kao put uživanja u Božjoj prisutnosti bez ikakvog drugog motiva, osim čistog zadovoljstva u njemu koji nas je pozvao, čini se još uvijek nedostižnim idealom. Individualizam je i dalje dominantno obilježje pojedinaca koji rade više za Provinciju, nego s Provincijom. Rade za Boga, umjesto razvijanja zajedništva s Bogom. Rad za Boga koji ne izvire iz dubokog unutarnjeg života s Bogom i bez sinergije sa samostanskim bratstvom koje moli, prijeti prihvaćanjem svjetovnih mjerila o uspjehu i obmane da ne možemo pasti. Prijeti opasnost instrumentaliziranja Boga u službi vlastitog karijerizma i prosperiteta, na štetu evanđeoskih vrijednosti prema kojima Bogu pripada prvenstvo. Pretvaramo se u »fratre radnike«, umjesto bratstva na putu svetosti. Osjećaj vlastite vrijednosti klizi s bedema bezuvjetne Božje ljubavi za nas objavljene u Isusu Kristu, prema našem radu na kojemu gradimo svoje lažno Ja. Svoju vrijednost počinjemo mjeriti produktivnošću i stečenim prihodima, umjesto duhovnim napretkom svakog pojedinca. Dramatično trpi bratski i molitveni život braće. Posljedica izostanka duhovne izgradnje samostanskog bratstva, investiranja sredstava i vremena u njegovanje zajedničkog života, slušanja potreba braće, njihovih osjećaja i tema koje su njima važne, sve je veće individualno nezadovoljstvo i rogozorenje. Tako se lišavamo istinske radosti koju nam je Isus obećao ako ostanemo u njemu i on u nama (usp. Iv 15,11). A svijet nas promatra i odmahuje glavom u nevjerici da mi možemo biti toliko slijepi da ne vidimo koliko je veliki raskorak između naših riječi i svakodnevnog života. U Provinciji još uvijek prevladava mentalitet gradnji zgrada, obnova derutnih objekata, restauracija slika i liturgijskog ruha, na štetu izgradnje, obnove i restauracije bratstava u kojima živimo. Jer nam je duhovni život nepoznanica, osobno iskustvo života s Bogom siromašno, radije se vraćamo poznatom, materijalnom svijetu, u kojemu se osjećamo sigurnim, i na svome. A naši vjernici u nas upiru oči kako bismo im pružili vodstvo u duhovnom rastu prema svetosti. Osobito od nas redovnika očekuju da smo eksperti u zajedništvu i vični u duhovnom vodstvu. Mnogi vjernici svaki dan dolaze na mise, ne zato što moraju, nego jer očekuju više. Na nama je odgovornost da im to više i ponudimo. Daka-ko da ima i suprotnih primjera koje izuzimam iz navedenih primjedbi. Ima bratstava koja stvarno ulažu u vlastitu duhovnu obnovu da se u njih možemo ugledati. Ako stvarno želimo preživjeti, naše *graditi* mora ustupiti mjesto *biti*. Biti kao braća, živjeti i moliti kao braća. Radije malo pa složno, nego puno u neslozi.

Predajući vam u ruke novi broj »Fraternitasa« sve vas pozivam da molitvom i radom pratite pripreme za slavlje redovitoga provincijskog kapitula koji je pred nama. Obogaćeni sudjelovanjem svih članova u slavlju prošlih provincijskih kapitula, nekima je to bila i prva prilika sudjelovanja u njima, ponovno se vraćamo na naš redoviti model sudjelovanja na provincijskom kapitolu izborom zastupnika. Molim braću da u vrijeme provincijskog kapitula reduciraju aktivnosti, kako bi bili raspoloživi za sudjelovanje na kapitolu.

*fra Josip Blažević,
provincijski ministar*

pretkapitularno razdoblje

SAZIV KAPITULA

GENERALNI MINISTAR REDA FRANJEVACA KONVENTUALACA

Prot. br. 0717/2021

Rim, 3. rujna 2021.

Fra Josip BLAŽEVIĆ, provincijski ministar
Hrvatska provincija sv. Jeronima

Predragi brate,

budući da se približilo vrijeme izbora provincijskog ministra i ostalih poglavara i dužnosnika Hrvatske provincije sv. Jeronima, sazivam redoviti provincijski kapitul u dane 14. veljače 2022. i sljedeće, s time da se održi u Cresu.

Pobrinut ćeš se upoznati pojedinu braću koja imaju sudjelovati u kapitulskim radovima, kako bi se našla na određenom mjestu u naznačeno vrijeme, osim ako budu spriječena teškim razlogom, koji treba biti najavljen predsjedniku kapitula.

- a) Vokali na redovitome provincijskom kapitolu, po propisu Konstitucija našeg Reda, br. 210, 2, i Generalnih statuta, br. 116,3, jesu:
 - *po službi*: generalni ministar ili njegov zastupnik, provincijski ministar, bivši provincijski ministar koji je završio službu na posljednjemu redovitom provincijskom kapitolu, provincijski kustosi, provincijski definatori i generalni definator;
 - *po izboru*: zastupnici izabrani prema Generalnim statutima.
- b) Provincijski ministar neka naredi što prije svoj braći Provincije da pristupe izboru zastupnika prema unaprijed prihvaćenoj shemi, držeći se točno svega.
- c) Kapitulске sjednice neka se održavaju prema propisima Konstitucija i Direktorija za slavljenje provincijskog kapitula. Ostalo će odlučiti predsjednik kapitula, koji jednako ima pravo svojim autoritetom razriješiti sumnje koje bi mogle nastati pri tumačenju kapitulske procedure. Istome predsjedniku treba predstaviti u dva primjerka sva izvješća, jedno za Generalni arhiv Reda, drugo za Provincijski arhiv.
- d) Akta kapitula, koja će sastaviti tajnik kapitula, neka se što prije dostave Generalnom tajništvu.

Prvog dana kapitula neka se u svakom samostanu Provincije slavi sveta misa Duhu Svetome, da se zazove božanska pomoć.

I dok zazivam od Gospodina sretan ishod sljedećega provincijskog kapitula, od sveg srca šaljem Tebi i svoj braći Tvoje Provincije serafski blagoslov.

fra Carlos A. Trovarelli, generalni ministar

fra Tomasz Szymczak, generalni tajnik

KANONSKA GENERALNA VIZITACIJA

Generalni defintorij je 5. srpnja 2021. *fra Igora Salmića*, slovenskog provincijala, izabrao za generalnog asistenta našeg cetusa (CEF-a) umjesto *fra Dominiquea Mathieu*, novoga teheranskog nadbiskupa. Slovensku provinciju do kapitula po slovu našega zakona vodi provincijski vikar p. Slavko Stermšek. Fra Igoru želimo u novoj službi puno uspjeha i Božji blagoslov, a fra Slavku dobar nastavak rada!

Ovim putem najavljujemo redovitu generalnu kanonsku vizitaciju, koju će u ime generalnoga ministra obaviti generalni asistent *fra Igor Salmić*. Vizitaciju će početi **od 21. rujna** (izuzev od 10. do 16. listopada i od 25. listopada do 6. studenoga, zbog drugih obveza u Kuriji), pa dok ne završi. Vizitacija uključuje i braću u inozemstvu. Vizitator se želi u svakome samostanu zadržati barem po tri dana (više dana u Zagrebu), susresti s braćom, pregledati sve knjige (iste kao i u kanonskoj vizitaciji), potrebno mu je dati na uvid i izvješće Provincijalove kanonske vizitacije – u nadi da su samostani usvojili primjedbe koje su unesene u izvješće prigodom provincijske kanonske vizitacije. Predložen je sljedeći dnevni red, usuglašen sa vizitatorom. Ako kojemu samostanu **iz nepremostivih zapreka** ne odgovara dodijeljeni termin, molimo da žurno reagira, u protivnom ostaju niže navedeni termini koji prate određenu logiku:

VIS: 22.-24. IX.

SPLIT: 25.-28. IX.

PULA: 29. IX.-2. X.

ŠIBENIK: 3.-6. X.

MOLVE: 7.-9. X.

NOVI MAROF: 17.-20. X.

VINKOVCI: 21.-24. X.

SISAK: 7.-10. XI.

CRES: 10.-13. XI.

ZAGREB: 13.-23. XI.

Potom slijedi vizitacija braće u inozemstvu, s kojom će se o datumima vizitator dogovoriti pojedinačno. Mole se braća za fleksibilnost i razumijevanje, jer je moguće da vizitacija teče i brže, kao i sporije, u odnosu na predloženi kalendar, pa će se vizitator tako i premještati iz jednog samostana u drugi.

GENERALNE KONSTITUCIJE O POHODIMA:

193. § 2. Bar jednom za vrijeme svoje službe neka ministar i kustos obavi kanonski pohod, bilo osobno, bilo preko ovlaštenika, a prema načinu koji je utvrđen Generalnim statutima, i neka podnese izvješće na odgovarajućem redovitom kapitolu.

§ 3. Prigodom pohoda neka se ministri i kustosi prema subraći odnose ponizno i s ljubavlju, neka prema pravilniku pažljivo ispituju život i poslanje bratstva, te izvršavanje četverogodišnjega mjesnog plana, kao i onoga provincije ili kustodije. Na samostanskom kapitolu neka izlože svoje zaključke i o njima zajednički rasprave. Nakon određenog vremena od kanonskog pohoda neka izvrše provjeru o napredovanju bratstva.

rimski pozivi

CRKVENI HOD SINODALNE CRKVE I REDOVNICI

POZIV KONGREGACIJE ZA REDOVNIKE

Vatikan, 24. lipnja 2021.

Svim posvećenim muškarcima i ženama

Predragi i predrage,

s velikom se radošću pridružujemo pozivu pape Franje da se započne crkveni hod koji će započeti 9. i 10. listopada ove godine, a zaključit će se u mjesecu listopadu 2023. sljedećom Biskupskom sinodom na temu »*Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje*«. U prilogu vam šaljemo infografiku na kojoj je predstavljen cjelokupni hodogram. Taj hod želi već sam po sebi biti iskustvo sinodalnosti jer, kao što podsjeća papa Franjo, »sinodalna Crkva je Crkva slušanja, svjesna da je slušati »nešto više od čuti«. To je uzajamno slušanje u kojem svaki pojedinici ima nešto naučiti. Vjernički puk, zbor biskupâ, rimski biskup: jedni slušaju druge, a svi zajedno Duha Svetoga, »Duha Istine« (Iv 14, 17), kako bi spoznali što On »govori crkvama« (Otk 2, 7)«.

To je »put kojim Bog očekuje od Crkve da kroči u trećem tisućljeću« jer »svijet u kojemu živimo i koji smo pozvani voljeti i služiti pa i u njegovim proturječnostima, zahtijeva od Crkve jačanje sinergijâ na svim područjima njezina poslanja« (Govor pape Franje u prigodi obilježavanja 50. obljetnice ustanovljenja Biskupske sinode, 17. listopada 2015.).

Te riječi interpeliraju proročku dimenziju posvećenoga života, koja svoj izvor nalazi u nasljedovanju Krista (*sequela Christi*), u zajedništvu sa Crkvom i u razlučivanju koje joj pomaže tražiti Božju volju i pretvoriti je u život koji može probuditi svijet!

Neka se već od sada nitko ne osjeća isključenim iz toga hoda Crkve čija će prva faza, od listopada 2021. do travnja 2022., biti posvećena savjetovanju i slušanju mjesnih crkava i drugih crkvenih stvarnosti. Sudjelovati se može na različite načine, bilo na osobnoj, bilo na razini zajednice: od eventualnog sudjelovanja pojedinoga posvećenog muškarca i pojedine posvećene žene u postojećim tijelima sudjelovanja u mjesnim crkvama, zatim u izradi priloga koji će sastavljati pojedine zajednice koje djeluju na tlu pojedine biskupije, te kroz doprinos na nacionalnoj i međunarodnoj razini nacionalnih konferencija viših redovničkih poglavara ili konferencijâ svjetovnih ustanova, savezâ, monaških federacija, ostalih skupina za koordinaciju, kontinentalnih konferencija, međunarodnih unija viših redovničkih poglavara i poglavarica (UISG i USG), svjetske konferencije svjetovnih ustanova (CMIS).

Različiti će biti također doprinosi koje će svaki pojedinici moći pružiti na temelju vlastitog oblika posvećenog života: redovničke, apostolske i kontemplativne ustanove, svjetovne ustanove, članovi *ordo virginum*, pustinjaci, novi oblici posvećenoga života, družbe apostolskog života.

Tri riječi koje karakteriziraju temu biskupske sinode o sinodalnoj Crkvi: *zajedništvo, sudjelovanje i poslanje*, doživite kao izazov na koji ste pozvani odgovoriti. Molite, razmišljajte, razmjenjujte mišljenja i dijelite svoja iskustva, svoje intuicije i svoje želje. Činite to slobodom onoga koji zna da je svoje pouzdanje

stavio u Boga i zato uspijeva prevladati svaku bojažljivost, osjećaj manje vrijednosti ili, još gore, uzajamno optuživanje i jadikovanje. Činite to u malenosti, nošeni Duhom Svetim te, dakle, bez preuzetnosti, osjećajući se uvijek suodgovornima, jer »svaki krštenik... aktivni je nositelj evangelizacije i bilo bi neprikladno zamišljati neki plan evangelizacije koji će provoditi stručnjaci, dok će ostatak vjerničkog puka biti tek puki primatelji« (EG 120).

Da sinodalna Crkva ne bi bila tek neka utopija, nego san koji treba ostvariti, prijeko je potrebno sanjati zajedno, moliti zajedno, sudjelovati zajedno.

Kardinal João Braz de Aviz

Prefekt

José Rodríguez Carballo, OFM

Nadbiskup tajnik

POZIV NA MOLITVU ZA SINODU

U pismu svim samostanima u svijetu objavljenom 28. kolovoza o. g. generalni tajnik Biskupske sinode kardinal Mario Grech istaknuo je važan prilog koji bi razmatranju sinodalnosti mogli dati upravo članovi kontemplativnih zajednica, prenosi Vatican News. Oni su naime na više načina »stručnjaci« za funkcionirajući sinodalni suživot, istaknuo je kardinal Grech. Pozvao je redovnike i redovnice da danonoćno mole za uspjeh sinode jer će bez molitve »sva nastojanja biti uzalud«.

Trogodišnji sinodalni hod pod geslom »Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje« koji počinje u listopadu, podijeljen je na dijecezanski, kontinentalni, univerzalni dio. Nakon slušanja, savjetovanja i razlučivanja u partikularnim Crkvama na svim kontinentima zaključna faza Biskupske sinode održat će se godine 2023. u Rimu. Papa Franjo sazvaio je sinode, savjetodavni gremij koji mu pomaže u vođenju opće Crkve, pet puta: 2014. i 2015. o temi braka i obitelji, godine 2018. o mladima i 2019. o Amazoniji te ovu, 16. redovnu opću skupštinu Biskupske sinode, za 2022. godinu, no odgođena je zbog pandemije na 2023.

FRA PLACIDO – ČASNI SLUGA BOŽJI

Sveti Otac Franjo ovlastio je u ponedjeljak 30. kolovoza Kongregaciju za proglašenje blaženih i svetih da objavi dekrete o herojskim krepostima troje službenika Božjih, među kojima i rođenog Cresanina mučenika fra Placida Cortesea, franjevca konventualca, objavio je Tiskovni ured Svete Stolice. Papa Franjo odobrio je objavljivanje dekreta tijekom audijencije u koju je primio pročelnika Kongregacije za proglašenje blaženih i svetih kardinala Marcella Semerara. Tako se fra Placido Cortese odsada ima zvati *časnim slugom Božjim*. Sljedeći korak postupka je njegova beatifikacija. Osim za fra Placida, Sveti Otac odobrio je objavljivanje dekreta i za talijansku laikinju i majku Mariju Cristinu Cella Mocellin (Cinisello Balsamo, 18. kolovoza 1969. – Bassano del Grappa, 22. listopada 1995.) te talijansku laikinju Enricu Beltrame Quattrocchi (Rim, 6. travnja 1914. – 16. lipnja 2012.).

Naši vjerski mediji popratili su ovu vijest popriličnom pažnjom, pa je više njih (Hrvatski katolički radio, Radio Mir iz Međugorja, Glas Koncila) zatražilo izjavu fra Ljudevita Maračića, iz samostana na zagrebačkom Svetom Duhu, autora dviju biografija o fra Placidu – njegova prvoga životopisa na hrvatskom jeziku, koji je naslovio »Heroj i mučenik«, a u drugoj knjizi »Creski Kolbe« opisao je fra Placidovo redovništvo i pojasnio da je istinski uzor svetosti jer je kao i Kolbe dao svoj život iz nesebične kršćanske ljubavi prema nepoznatom čovjeku. Fra Ljudevit je u razgovoru za Hrvatski katolički radio istaknuo da Papa time potvrđuje kako je dokazano da je fra Placido posjedovao vrhunske kršćanske kreposti, što je posljednji korak pred čin beatifikacije. No, upozorava da to može još potrajati jer se za proglašenje bla-

ženim obično traži potvrđeno čudo, što znači da treba moliti da se to što prije ostvari. No, pojavljuje se i ideja da se za postupak beatifikacije sluge Božjega fra Placida primijeni isti itinerer kao za sv. Maksimilijana Kolbea, da se ne čeka potvrda čuda već dostaje činjenica da je dao svoj život iz kršćanske ljubavi, jer je žrtvovao svoj život za mnoge tada nepoćudne nacističkim vlastima. Gledano s kršćanskoga stajališta, nedvojbeno je da je fra Placido davši svoj život potvrdio svoju veliku kršćansku ljubav, istaknuo je fra Ljudevit na Hrvatskome katoličkom radiju i pozvao sve na molitvu za skoro proglašenje fra Placida blaženim.

OSVRT NA VIJEST O FRA PLACIDU

Tiskovni ured padovanskoga »Messaggero di Sant'Antonio«, u povodu ovoga proglašenja objavio je opširni osvrt, koju prenosimo u cijelosti:

Vrlo je oskudna obavijest objavljena u svagdanjem biltenu Ureda za tisak Svete Stolice, ali od velike važnosti za kauzu beatifikacije o. Placida Cortesea: »Dana 30. kolovoza 2021. Sveti otac Franjo primio je u audijenciju uzoritoga gospodina kardinala Marcella Semerara, pročelnika Kongregacije za kauze proglašenja svetih. Tijekom audijencije Sveti otac je ovlastio spomenutu Kongregaciju da proglasi sljedeći dekret koji se odnosi na **herojske kreposti** sluge Božjega **Placida Cortesea** (u svijetu: Nikole), svećenika zavjetovanog u Redu male braće konventualaca; rođenog u Cresu (današnja Hrvatska) 7. ožujka 1907., i preminuloga u Trstu (Italija) tijekom studenoga 1944.«

Radi se, zasad, o najvažnijoj izjavi Svete Crkve, jer obvezuje samu papinu vlast, u sklopu puta koji dovodi do beatifikacije patra Cortesea, koji odsad smije biti oslovljen naslovom Časnoga sluga Božjega. Nakon potvrdnog ispita od strane povijesnih stručnjaka, potom i teoloških savjetnika i, konačno, kardinala i biskupa članova Kongregacije za kauze svetih, papa Franjo je ovlastio proglašenje dekreta o krepostima koje je pater Placido Cortese vršio u herojskom stupnju.

Radi se, po analogiji, o konačnom sudu donijetom nakon poduljega i napornoga kanonskog procesa, ili kauze, u vezi sa životom, krepostima (bogoslovnim, stožernim i onima koje se tiču njegova franjevačkoga redovničkog staleža), kao i glasu svetosti patra Cortesea, franjevca samostana sv. Antuna, ravnatelja »Messaggera di Sant'Antonio«, kojega svjedočanstvo odsijeva nadasve u vrijeme Drugoga svjetskog rata, kada je vodio brigu, na poseban način, za slovenske i hrvatske internirce u talijanskim koncentracijskim logorima, za Židove, za izgubljene savezničke vojnike i ostale koje je

progonio nacifašizam. Zahvaljujući mreži Fra.Ma., koje je fra Placido bio jedan od glavnih pobornika u padovanskom okružju, uspio je spasiti stotine osoba. I to do krajnjih posljedica: uhićenja, brutalnog mučenja i smrti u Trstu, u studenom 1944., u sjedištu tamošnjega Gestapoa, tajne nacističke policije, koja nije uspjela slomiti njegovu herojsku šutnju. Da se dođe do beatifikacije, bit će dovoljno jedno čudo postignuto zagovorom časnoga sluga Božjega patra Placida Cortesea.

Treba pridodati kako preostaje nada da će se doći i do priznanja »mučeništva« patra Placida, slijedom originalnoga stajališta kauze koja je slijedno mijenjana u Kongregaciji za kauze svetih, u očekivanju da će se ostvariti sigurni elementi o mučeništvu »iz mržnje na vjeru«, kakve traže postojeće crkvene normative. Ako bude priznato mučeništvo, pater Cortese će biti proglašen blaženim i neće trebati čekati na potvrdu čuda.

Proglašenje herojskih kreposti od velikog je značenja i valja pridodati brojnim vrijednim priznanjima koja je pater Cortese dobio u drugim okolnostima, kao što je Zlatna medalja za građanske zasluge koju mu je udijelilo predsjednik Talijanske Republike Sergio Mattarella u veljači 2018. i posljednje (u siječnju 2021.) koje predstavlja postavljenje »kamena spoticanja« pred Bazilikom sv. Antuna u Padovi, na mjestu gdje je došlo do njegova uhićenja. Na fra Placida podsjeća i spomen u Parku pravednika u Padovi i Milanu, i ne samo to, već se očekuje njegovo uvrštenje i u jeruzalemski Yad Vashem. Kao što je nedavno podsjetio padovanski rabin Adolfo Locci, pater Cortese je bio »**pravednik, pravedan u pravom trenutku, pravednik koji se pravedno ponašao, odskakući svojim ponašanjem, svojom etikom, svojom pravednošću, svojom humanošću.**«

Izjava Crkve, kao i autoritarna potvrda pape Franje, predstavlja nam čovjeka, franjevca i uzor-

nog svećenika u krepostima koje je vršio, jer je u cijelosti bio Božji čovjek, i posljedično, sav predan stvari čovjeka izrabljena i ponižena, braneći tako njegova prava i dostojanstvo.

Herojski pater Placido Cortese izaruje svoj sjaj na sve svoje odvažne suradnike i suradnice i na sve koji su pridonijeli da se održi upaljenim žižak velike kršćanske ljubavi i solidarnosti obrane temeljnih vrijednosti građanskog života u mraku koji se bio nadvio nad čovječanstvom tijekom Drugoga svjetskog rata.

Grad Padova i Trst, ali isto tako i Cres pa i Ljubljana, sa svojim odgovarajućim kršćanskim zajednicama, kao i franjevci konventualci Italije, Slovenije i Hrvatske, raduju se zbog života, djelovanja i izvanrednog svjedočenja Časnoga patra Placida Cortesea, s nadom da mu bude priznat naslov »mučenika vjere i ljubavi«. (Masno istaknuto u originalu)

FRA JOSIP IVANOVIĆ U PADOVI

Nakon višegodišnjeg prekida, naša Provincija ponovno u Padovi ima svojeg predstavnika. *Fra Josip Ivanović*, nakon što se nedavno oprostio od službe u splitskom samostanu sv. Frane, dekretom provincijskog ministra Talijanske provincije sv. Antun Padovanskoga, od 17. rujna o. g. punopravni je član glasovitog Samostana sv. Antuna u Padovi, sa svim pravima i obvezama koje iz toga proistječu. Moći će sudjelovati u redovitom životu i službi ovog samostana, sporazumno s gvardijanom fra Olivierom Svanerom, imajući u vidu i daljnju teološku formaciju, koju je dogovorio sa svojim provincijskim ministrom, a odnosi se na liturgijsku specijalizaciju.

Prema dekretu provincijala fra Roberta Brandinellija preostaje još sklapanje konvencije između dviju provincija, koju treba što prije dogovoriti i potpisati, kako i traži naše zakonodavstvo.

Fra Josip Ivanović ima poštansku adresu:

Convento del Santo,
Piazza del Santo, 11,
I-35123 PADOVA, Italija.

PODSJETNIK

- *Planerski susret gvardijana s o. Provincijalom*, održava se uoči Dana Provincije, 29. rujna 2021. u pulskom samostanu sv. Franje. Detaljniji program bit će dostavljen braći gvardijanima, na znanje i ravnanje. Braća pulskog samostana raduju se i široka srca očekuju sudjelovanje svih gvardijana.
- *Dan Provincije* ove godine slavimo u pulskom samostanu sv. Franje, na sam dan zaštitnika sv. Jeronima, 30. rujna. Proslava se poklapa s početkom pretkapitularnih aktivnosti.
- Predstavljanje knjige »*Konventualni franjevci u Hrvata*« na Svetom Duhu u Zagrebu, u utorak, 5. listopada nakon večernje mise. Sudjeluju kao izlagači recenzenti knjige dr. Ivan Armada i dr. Lovorka Čoralić, uz autora. fra Ljudevita Maračića.
- *Treći turnus duhovnih vježbi* održava se u splitskom samostanu sv. Frane, pod vodstvom fra Petra Džide. Počinje u nedjelju, 17. listopada navečer, a završava u petak, 22. listopada o podne.

BOLESNA BRAĆA

Braći u Provinciji poznato je kako zdravstveni bilten neke naše braće ne predstavlja baš ohrabrujuću sliku. Uz već otprije teško bolesnu braću zagrebačkoga i nekih drugih samostana, posebno izdvajamo da je u ponedjeljak, 9. kolovoza o. g., *fra Josip Priselač*, član zagrebačkoga samostana, smješten u Dom sv. Maksimilijana Kolbea, gdje su povoljniji uvjeti njege i terapije. Fra Josip već više mjeseci teško boluje na plućima, fizički je sve slabiji i nemoćniji, pa se nadati da će mu boravak u spomenutom domu bar ublažiti tegobe koje svakodnevno strpljivo podnosi. U istom domu već nekoliko godina leži u stacionaru *fra Alojzije Litrić*, koji strpljivo odbrojava svoje dane nepokretan i gotovo bez mogućnosti komuniciranja. Ima i druge braće, ne samo u Zagrebu, ali spomenuta dva slučaja sigurno će nas podsjetiti kako stalno valja misliti i moliti za bolesnu i nemoćnu braću, koje u Provinciji ima sve više.

rad definitorija

35. SJEDNICA DEFINITORIJA

Na poziv o. Provincijala, redovita 35. sjednica Definitorija Provincije održana je u Zagrebu, u petak 25. lipnja 2021. godine s početkom u 9.00 sati. Završena je u 12,30 sati, uz polusatni odmor. Sudjelovali su svi članovi Definitorija.

Dnevni red

– Srednji čas i Provincijalov pozdrav – Usvajanje zapisnika prošle sjednice Definitorija;

– Tromjesečna ekonomska izvješća: izvješće egzaktora Provincije (*fra Stjepan Brčina*) – Izvješće ekonomista Provincije (*fra Vitomir Glavaš*) – Izvješće voditelja Pučke kuhinje (*fra Vladimir Vidović*), u pismenom obliku, u odsutnosti podnositelja.

– *Fra Ljudevit Maračić* – ispomoć Nuncijaturi RH: na molbu nuncija mons. Giorgija Lingue privremeno, dok se ne pronade trajno rješenje, za potrebe Nuncijature stavlja se na raspolaganje *fra Ljudevit Maračić*, s time da mu radno vrijeme, osim vikenda koji su uvijek neradni, obuhvaća dopodnevni dio dana, u trajanju od tri i pol sata.

Molbe

• Molbe za novicijatu: – *Franko Gečević*, nakon dvije godine postulare, moli da mu se dopusti početak novicijata, koji bi obavio u poljskoj Varšavskoj provinciji. Pročitana je njegova molba, izvješće odgojitelja *fra Stjepana Brčine* i balotacijom prihvaćena molba da mu se dopusti ulazak u novicijatu. – *Sandi Aščić*, nakon dvije godine postulare, moli da mu se dopusti početak novicijata, koji bi obavio u Asizu. Pročitana je njegova molba, izvješće odgojitelja *fra Stjepana Brčine* i balotacijom prihvaćena molba da mu se dopusti ulazak u novicijatu.

• Prvi zavjeti: – *fra Ante Koudela* u Asizu, pri kraju godine novicijata uputio je pismenu molbu da mu se dopusti polaganje jednostavnih zavjeta.

Nakon čitanja pisanog izvješća njegovih odgovornih poglavara i odgojitelja, balotacijom je udovoljeno molbi da mu se dopusti polaganje jednostavnih zavjeta.

• Svečani zavjeti: – *fra Franjo Čolakovac* uputio je molbu za polaganje svečanih zavjeta. Nakon što je prethodno *fra Ivan Bradarić*, u ime o. Provincijala, obavio tzv. »ascolto« među zagrebačkom braćom i o tome izvijestio Definitorij, pročitana kandidatova molba i popratno mišljenje njegova odgojitelja, *fra Stjepana Brčine*, balotacijom je prihvaćena molba da mu se dopusti polaganje svečanih zavjeta.

• Đakonsko ređenje: – *fra Franjo Čolakovac* moli da mu se dopusti primanje reda đakonata. Nakon čitanja njegove molbe i popratnog mišljenja njegova odgojitelja, *fra Stjepana Brčine*, balotacijom je udovoljeno molbi kandidata da mu se dopusti primanje đakonata. – *Fra Zvonimir Pervan*, na studiju u Rimu, moli da mu se dopusti primanje reda đakonata. Nakon čitanja njegove molbe i popratnog mišljenja njegova rektora u Seraphicum, balotacijom je udovoljeno molbi kandidata da mu se dopusti primanje đakonata.

• Ostale molbe

– Novi Marof: Braća tamošnjeg samostana u narednom periodu žele obnoviti fasadu samostana i crkve sv. Antuna u Novome Marofu. Samostanska zajednica je na izvanrednom kapitolu prihvatila prijedlog obnove, pa se gvardijan, *fra Nikola Šantek*, pismeno obratio Provincijalatu da odobri ovaj pothvat, što je Definitorij prihvatio i dao suglasnost za ostvarenje projekta.

– Udruga UNUO – molba za pokroviteljstvo: Ova se udruga bavi edukacijom osoba prikraćenih roditeljske skrbi, onih s invaliditetom i osoba u nepovoljnom položaju u ugostiteljskom smjeru. Djeluje već 12 godina. U sklopu svoje djelatnosti ove godine UNUO održava kuharska natjecanja za osobe s invaliditetom, na sedam lokacija, te se obratila Provinciji za pokroviteljstvo. Definitorij

je prihvatio molbu i daje podršku ovome konkretnom projektu, a samostanima preporuča da budu gostoprimivi, prema dogovoru s vodstvom Udruge, koju vode gospođa Silvija, naša kuharica u Zagrebu, i njezin suprug.

– Samostan Svetog Duha u Zagrebu: Gvardijan, fra Tomislav Glavnik, prosljedio je molbu samostana, prihvaćenu na samostanskom kapitolu, da se zatraži dozvola za prikupljanje financijskih sredstava u inozemstvu za dovršenje projekta gradnje novih orgulja u crkvi sv. Antuna u Zagrebu. Definitorij je jednoglasno podržao molbu samostana, s time da kao potpisnik bude naznačen samostanski poglavar, odnosno gvardijan.

Osvrti

• Molve – susret u Varaždinu. O. Provincijal je izvijestio o susretu održanom u Varaždinskom ordinarijatu, na kojemu su sudjelovali predstavnici Biskupije, Provincije i Općine Molve, vezanom uz gradnju onoga dijela koji bi trebao postati samostan s popratnim uredima. Radovi su započeti, pa treba jasno definirati ciljeve i nadležnosti. Biskup je izrazio želju da se odnosi pravno srede, jer osim darovnice o zemljištu nema nikakva drugoga pravnog dokumenta, te bi u tom smjeru pravne službe zainteresiranih strana trebale ponuditi prihvatljiva rješenja.

Najave

– Sljedeća sjednica Definitorija predviđena je u Zagrebu, u srijedu, 1. rujna 2021. godine dopodne.

36. SJEDNICA DEFINITORIJA

Redovita 36. sjednica Definitorija naše Provincije održana je u Zagrebu, u srijedu 1. rujna 2021. godine s početkom u 9.00 sati. Sjednica je započeta molitvom Srednjeg časa. Sudjelovali su uz provincijala fra Josipa Blaževića svi definitori. Sjednica je završena u 11,30 sati.

Dnevni red

• Kratki Provincijalov pozdrav; Usvajanje zapisnika prošle sjednice Definitorija;

• Tromjesečna redovita financijska izvješća:

- izvješće egzaktora Provincije – fra Stjepan Brčina;
- izvješće ekonoma Provincije – fra Vitomir Glavaš;
- izvješće o Pučkoj kuhinji – fra Vladimir Vidočić;

Izvješća su prihvaćena u cijelosti.

• Pretkapitularna komisija: na prijedlog o. Provincijala imenovani su članovi: fra Marko Vrdoljak (predsjednik), Fra Ivan Karlić i fra Vladimir Vidočić.

Za tajnika kapitula, na prijedlog o. Provincijala i nakon kraće razmjene mišljenja, provincijskom kapitolu će kao tajnik skoroga provincijskog kapitula biti predložen fra Zvonimir Pervan. Prijedlozi su prihvaćeni jednoglasno dizanjem ruku.

Obavijesti

• Krunoslav Kemić – stigao je potvrđan odgovor iz Rima kojim se molitelju daje oprost od celibata i oslobađa obveza redovničkih zavjeta.

• Kauza fra Celestina Tomića – fra Tomislav Glavnik, vicepostulator, izvijestio je o sadašnjem stanju ovoga postupka i upoznao Definitorij kako je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić dao pristanak da se prikupljena dokumentacija može proslijediti na Duhovni stol.

• Razgovori s njemačkim provincijalom: o. Provincijal upoznao je Definitorij o razgovorima s njemačkim provincijalom p. Andreasom Murkom, koji je prethodnih dana radi toga boravio u Zagrebu, i ponudio nekoliko rješenja za poboljšanje statusa naše braće misionara u Njemačkim hrvatskim župama.

Najave

• 4. listopada – na svetkovinu sv. Franje predviđeni su svečani zavjeti fra Franje Čolakovca;

• Đakonsko ređenje fra Zvonimira Pervana i fra Franje Čolakovca predviđeno je u zagrebačkoj nadbiskupiji, ali do trenutka održavanja ove sjednice još nije određen točan datum;

• Susret gvardijana u Puli: o. Provincijal je iznio prijedlog dnevnog reda, koji je od strane Definitorija razmotren, djelomično izmijenjen i usvojen;

• Dan provincije u Puli: razmotren je i prihvaćen izmijenjeni prijedlog dnevnog reda kako ga je predstavio o. Provincijal, s time da se po mogućnosti uključi i posjet Savićenti, grobu blaženoga Miroslava Bulešića i tamo proslavi zajednička misa.

• Generalnu kanonsku vizitaciju, od 21. rujna (izuzev od 10. do 16.10. i od 25.10. do 6.11.), po tri dana u svakom samostanu, a više dana u Zagrebu, obaviti će fra Igor Salmić, novi generalni asistent CEF-a, koji je i predložio sljedeći raspored kanonskog pohoda, koji treba ponešto dopuniti jer je nehotice ispao pohod creskom samostanu sv. Franje.

Razno

- Šibenski gvardijan, *fra Ivan Bradarić* izvijestio je da je obitelj Palić napustila stan biv-

še župne kuće na Vidicima i da su sada ove prostorije potpuno ispražnjene, ali u dosta lošem i oštećenom stanju.

- Provincijski promicatelj za zvanja, *fra Stjepan Brčina* izvijestio je kako je mogući kandidat Adrijan Marušić iz Zagreba izrazio molbu da postane naš postulant. Iz razgovora je proizišlo uvjerenje da bi najbolje bilo da prvu godinu provede u zagrebačkom klerikatu, zajedno s drugim postulantom, Antonom Knezovićem.
- *Sljedeća sjednica Definitorija* održat će se u četvrtak, 11. listopada 2021. u Zagrebu.
- U zaključku rada ove sjednice uslijedila je kratka molitva za kraj.

PERSONALNE PROMJENE

Braća su u Provinciji uglavnom upoznata s personalnim promjenama koje nastupaju ovog ljeta. Podsjećamo:

- *Fra Željko Klarić* vratio se iz Rima i u šibenskom samostanu sv. Frane preuzeo službu župnika na Vidicima, umjesto *fra Ivana Penave*, koji odlazi u Würzburg, za dušobrižnika hrvatske katoličke misije;
- *Fra Paško Mandurić* vratio se iz Njemačke i smješten u splitski samostan sv. Frane; u isti samostan iz Cresa došao je i *fra Josip Petonjić*, koji je preuzeo službu župnog vikara u župi sv. Stjepana pod borima na Sustipanu;
- *Fra Josip Ivanović*, dosadašnji župni vikar u splitskoj župi sv. Stjepana na Sustipanu, otišao je u Padovu, gdje će specijalizirati liturgijski pastoral i u slobodno vrijeme biti na ispomoći Bazilici sv. Antuna.

ŽARKO RELOTA INKARDINIRAN U ZADARSKU NADBISKUPIJU

Nadbiskup zadarski, mons. Želimir Puljić, prosljeđio je Provincijalatu kopiju svojeg dekreta, potpisanog 24. lipnja o. g. u Zadru, o

inkardinaciji fra Žarka Relote u svoju nadbiskupiju. Obraćajući se izravno fra Žarku, nadbiskup ističe kako ga u duhu Crkvenog zakonika trajno uvrštava u kler Zadarske nadbiskupije, sa svim pravima i obvezama koje se odnose na dijecezanski kler. Želeći mu pak dobrodošlicu u prezbiterij Zadarske nadbiskupije, nadbiskup Puljić poželio je fra Žarku »da među svećenicima nastoji širiti Isusov duh radosti i služenja, kao i Franjin duh malenosti i otvorenosti za brata čovjeka«.

Ovim činom fra Žarko Relota prestaje biti pravnim članom Reda franjevac konventualaca i naše Hrvatske provincije sv. Jeronima te postaje punopravni član prezbiterija Zadarske nadbiskupije. Fra Žarku zahvaljujemo na uloženom trudu u našoj Provinciji želeći da ga prati Božji blagoslov na novome izabranom putu.

KRUNOSLAV KEMIĆ DOBIO INDULT

Krunoslav Kemić, nakon što je napustio naš Red i svećeništvo, obratio se Svetom ocu da ga oslobodi obveza koje iz toga proizlazi. Početkom srpnja ove godine stigao je potvrđan odgovor iz Rima, kojima se molitelju daje oprost od celibata i oslobađa svih obveza redovničkih zavjeta.

iz provincije

POČELA OBNOVA U TIŠINI KOD SSKA

Početkom lipnja konačno su izvršene pripreme za rušenje oštećenoga zvonika u našoj filijalnoj kapeli u Tišini Erdedskoj, koja pripada matičnoj župi sv. Josipa Radnika u Galdovu. Naime, u potresu koji je pogodio Sisačku biskupiju 29. prosinca prošle godine, kapela u Tišini je poprilično stradala i označena je crvenom naljepnicom. Zvonik se na nekoliko mjesta raspucao i prijetila je opasnost od urušavanja na obližnju cestu i trgovinu, osobito u slučaju naknadnih potresa. Na blagdan sv. Kvirina sisačkog, 4. lipnja 2021., skinuta je kapa zvonika i zvono te će ostati sačuvani za novi zvonik koji treba graditi iz temelja. Do novih vijesti...

OPROŠTAJ FRA IVANA PENAVE OD ŠIBENIKA

U nedjelju 8. kolovoza pod župskom misom u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla fra Ivan Penava oprostio se od župljana na Vidicima, u nazočnosti svojih roditelja i suradnika, a župljani su mu tom prigodom darovali ručno rađenu bijelu misnicu. Pod večernjom misom u svetištu sv. Nikole Tavelića oprostio se od vjernika koji posjećuju tu samostansku crkvu. Na večernjoj misi koncelebrirali su fra Ivan Bradarić, gvardijan samostana i rektor svetišta, i fra Josip Blažević, provincijski ministar. Fra Josip je na kraju mise fra Ivanu Penavi izrazio zahvalnost na dosadašnjem gorljivom služenju povjerenim mu dušama, u nekoliko crtica prikazao fra Ivanov hod od ministranta i mladomisnika, pa do nove životne dionice. Sljedeća Ivanova destinacija je Hrvatska katolička misija u Würzburgu, koju preuzima od fra Paška Mandurića 5. rujna 2021. godine.

FRA PAŠKO SE VRATIO

Nakon dugo godina, nešto više od trideset, naš fra Paško Mandurić zahvalio se i oprostio od hrvatske zajednice u Bad Mergentheimu. Sve je počelo redovitim susretom i slavljem svete mise. Napravivši znak križa, fra Paško je s nekoliko uvodnih mislio uveo u slavlje te je predstavio novoga župnika fra Ivana Penavu koji je tada preuzeo predsjedanje misnoga slavlja. Nije bilo lako ostaviti zajednicu u kojoj si aktivno djelovao, pomagao, dijelio sakramente, dugi niz godina; a niti je jednostavno za zajednicu koja je navikla na »svoga župnika« oprostiti se od njega. Po završetku misnoga slavlja, a prije riječi otpusta, fra Paško je održao emotivan govor, u kojem se zahvalio na svemu lijepome. U ime hrvatske zajednice od njega se oprostila mlada orguljašica Natalija Stanković. Ona je u svome govoru rekla sljedeće: »Krstili ste sve nas mlade, naravno i mene. Vi ste učinili toliko puno za našu zajednicu. Bilo nas pet ili pedeset, nije važno. Mislim da ni najveće 'hvala' nije dovoljno da se zahvali Vama za tolike godine odanosti.« Poslije svete mise okupili smo se vani, gdje su marljivi ljudi pripremili i tjelesnu okrepju – hranu i piće. Tom prigodom fra Pašku je pročitan još jedan govor zahvale te su mu uručeni darovi koje je hrvatska zajednica pripremila za njega.

U Hrvatskoj katoličkoj misiji u Würzburgu u nedjelju 5. rujna župnik fra Paško Mandurić nakon 38 godina službe oprostio se misom zahvalnicom od svojih vjernika u crkvi Sv. Josipa na Grobühl. Uz fra Paška suslavili su delegat za hrvatsko dušobrižništvo u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina, i novi voditelj Hrvatske katoličke misije u Würzburgu fra Ivan Penava. Slavlju su se pridružili i domaći njemački župnik Klaus Oehrlein i provincijal Njemačke franjevačke provincije sv. Elizabete franjevac konventualaca fra Andreas Murk.

Zahvalni svima, a ponajviše Trojedinome Bogu, fra Pašku želimo obilje blagoslova te mirno more

koje će ga čekati u Splitu – samostanu svetog Frane, koji je njegovo sljedeće odredište. A fra Ivanu želimo puno uspjeha u preuzimanju službe i plodonosnog rada sa cijelom zajednicom.

OPROŠTAJ SA SPLITOM I CRESOM

U splitskoj crkvi sv. Frane, u petak, 6. kolovoza, u nazočnosti više braće koncelebranata, a uz prigodnu homiliju fra Ivana Bradarića, *fra Josip Ivanović* prije odlaska u Padovu, oprostio se od vjernika, posebno župljana župe Sv. Stjepana na Sustipanu, kojima je služio kao župni vikar. Tri dana kasnije, u ponedjeljak 9. kolovoza o. g., u creskoj crkvi sv. Frane, također pod večernjom svetom misom, oprostio se od creske braće i okupljenih vjernika fra Josip Petonjić, koji radi nove službe župnog vikara župe sv. Stjepana prelazi u Split. Nakon mise priređeno je ugodno druženje prisutne braće i vjernika. Primopredaja spomenute pastoralne službe u Splitu obavljena je odmah po Velikoj Gospi, 16. kolovoza.

MOLVE: 780 GODINA OD KOLBEOVE SMRTI

Članovi Vojske Bezgrešne spomenuli su se u subotu 14. kolovoza u Marijinu svetištu u Molva 80. obljetnice mučeništva sv. Maksimilijana M. Kolbea svečanim večernjim euharistijskim slavljem koje je na vanjskom dijelu svetišta kod zavjetne kapelice Majke Božje Molvarske predslavio vlč. Mišel Kovačević, svećenik na studiju u Rimu, uz koncelebraciju o. Zdravka Tube. Duhovni program počeo je molitvom krunice i Lauretanskim litanijama, a nakon svete mise slijedila je svečana procesija sa svijećama uz čudotvorni kip Majke Božje Molvarske. Proslavom blagdana sv. Maksimilijana M. Kolbea ujedno je završena trodnevna priprava uoči svetkovine Uznesenja BDM na nebo, Velike Gospe.

U homiliji se o. Zdravko pita: »Što nudi današnji svijet i što nam za njega daruje sv. Maksimilijan o obljetnici darivanja života i odlaska u vječnost? Ono što je u srcu nosio: Bezgrešnu i molitvu na usnama: 'Zdravo, Marijo...' Ono što je životom živio i svjedočio: »Bezgrešna, radi Tvojeg milosrđa Tebi sam posvetio sav život, za Tebe sam radio i trpio i za Tebe umirem. Ja sam Tvoj! Sv. Maksimilijan ohrabruje i nas danas da svoja srca, obitelji, domove, unutarnja trpljenja, trpljenja bližnjih i cijele nam domovine, pretvaramo u kapelice susreta, osluškivanja, predanja i stavljanja u naručje Bezgrešne koja nas zagovara kod našeg nebeskog Oca... Svjedoci smo ljepote Kolbeove duše i predanja Bezgrešnoj zahvaljujući njegovoj svijesti o važnosti tiska. Zapisao je: 'Daj Bože da u najbližoj budućnosti ne bude grada, sela gdje neće biti odgovarajući broj čitaonica i posudionica dobrih knjiga, po niskoj cijeni ili besplatno. Posvuda bi trebalo osnivati društva koja imaju za cilj širiti dobar tisak. Odmah bi se promijenilo lice zemlje (usp. Ps 103, 30). Oni pak kojima je Bog darovao lakoću pera i književni talent neka se ujedine u vlastita društva, koristeći ove Božje darove na proizvodnju što više dobrog tiska u svakom području pisane riječi', podsjetio je o. Zdravko Tuba, nacionalni asistent MI – Vojske Bezgrešne.

U CRESU ODRŽAN DRUGI TURNUS DUHOVNIH VJEŽBI

Nakon što je u veljači u Zagrebu održan prvi ovogodišnji turnus duhovnih vježbi, pod vodstvom istoga duhovnika, o. Miljenka Sušca, monfortanca, u creskom samostanu od nedjelje, 5. rujna, do petka o podne, 10. rujna održan je drugi ovogodišnji turnus. Sudjelovalo je više braće iz raznih samostana (fra Tomislav Glavnik, fra Ljudevit Maračić, fra Petar Džida, fra Marko Vrdoljak, fra Ivan Lotar i fra Đuro Crlenjak iz Zagreba, fra Miljenko Hontiće i fra Antun Matija Mandić iz Vinkovaca, fra Đuro Hontiće i fra Nikica Batista iz Pule, fra Antun Radovanić iz Siska i fra Milan Gelo iz Njemačke), a njima su se priključila i neka mlađa braća iz klerikata (fra Erik Matejak i fra Mateo

Vujčić, klerici, te Antonio Knezović, postulant). U svemu 15 sudionika. Duhovne vježbe o. Miljenko Sušac vodio je i održao na temu Puta prosvjetljenja, kao nastavak prošle godine započetog ciklusa.

SUSRET TRAJNE FORMACIJE

Od 12. do 16. rujna u samostanu sv. Frane u Cresu se održao redoviti susret trajne formacije. Tema ovogodišnjeg susreta bila je »Svakodnevna svetost u životu redovnika franjevca«. Organizator susreta bio je fra Miljenko Hontić, provincijski povjerenik za trajnu formaciju. Na susretu je sudjelovalo petnaestak fratara, najviše mladih. Neki, unatoč želji, zbog obveza ili epidemioloških mjera nisu mogli sudjelovati. Kako su i sami fratri istaknuli, radi se o jedinstvenoj prilici za kvalitetnu formaciju, za zajedničku molitvu, za susrete i druženja te podjelu iskustava iz vlastitih župa i samostana u kojima žive i djeluju.

U ponedjeljak 13. rujna predavanja je održala prof. dr. sc. Gordana Buljan Flander, psihologinja i ravnateljica poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba. Govorila je o važnosti ljubavi, privrženosti i odgajanja djece i mladih u zdravim obiteljima i sredinama. Upozorila je na zabrinjavajuće podatke o nasilju i zlostavljanju djece i mladih te na činjenicu da su mnogi roditelji nedorasli za odgajanje vlastite djece. Zbog toga je istaknula važnost suradnje redovnika i svećenika sa ustanovama koje su nadležne u tim slučajevima. Osim toga govorila je i o tome kako osobna, osobito ona rana, iskustva i odnosi svakog pojedinca formiraju sliku o sebi i odnos prema drugima. Stoga svaka osoba treba uvidjeti ta iskustva i nikada se ne dislocirati od njih, istaknula je. To će omogućiti zdrav psihološki i emotivni razvoj osobe. Profesorica Buljan Flander je također naglasila kako prepoznavanje i osvješćivanje nekih obrazaca u nama samima i u drugima može doprinijeti razumijevanju i empatiji u radu s ljudima. Sudionici su sa zanimanjem pratili predavanja, postavljali pitanja te davali osvrte i dijelili neka vlastita iskustva iz pastoralnog djelovanja.

Drugi i treći dan susreta bio je rezerviran za franjevačke teme. Budući da je predavač fra Diego Deklić bio zbog bo-

lesti spriječen prisustvovati, poslao je elektroničkim putem tekst predavanja i ostale radne materijale koji su dani sudionicima za osobno proučavanje. Bila je to prilika da se posveti više vremena za susret na kojem su prisutna braća podijelila svoja iskustva iz samostanskog života, pastoralnog djelovanja i međuljudskih odnosa te na kojemu su se osvrnuli na prethodno četverogodište i dali neke prijedloge za budućnost.

U srijedu 15. rujna fratri su sudjelovali na predstavljanju knjige »Dnevnik fra Joze Miloševića (918.-1919.)« u izdanju Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« iz Zagreba, a koje se održalo u klausturu samostana sv. Frane u Cresu. Moderator susreta bio je glavni urednik Veritasa – Glasnika sv. Antuna Padovanskoga fra Vladimir Vidović, a na događaju su sudjelovali i provincijal fra Josip Blažević i ravnatelj Leksikografskog zavoda Filip Hamaršek koji su na početku predstavljanja pozdravili okupljene. Osim njih događaju je nazočio i mjesni gvardijan fra Vitomir Glavaš, franjevci konventualci koji su u prethodnih nekoliko dana sudjelovali na Danima trajne formacije u Cresu te drugi, većinom Cresani. Program je glazbeno popratila creska ženska klapa »Teha«.

Na kraju Dana trajne formacije braća su uputila zahvalu domaćinima, fra Vitomiru Glavašu i osoblju u kuhinji, te su posjetili sestre benediktinke kod kojih su slavili svetu misu. Osim zajedničke molitve i misnih slavlja, predavanja i službenih susreta, sudionici su imali dovoljno slobodnog vremena koje su iskoristili za osobne susrete i razgovore, vožnju samostanskom brodicom i za kupanje, te za posjet Lubenicama i Valunu, malim mjestima na otoku Cresu.

fra Zvonimir Pervan

znanstvene novosti

NAŠ NOVI DOKTOR: FRA ZLATKO VLAHEK

Član naše Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca, *fra Zlatko Vlahek*, u četvrtak 17. lipnja uspješno je obranio doktorsku radnju na Papinskom liturgijskom institutu sv. Anzelma. Doktorski rad »Linguae vernaculae usurpatio valde utilis (SC 36,2). Per fare una traduzione ‚fideliter‘ dopo ‚Magnum principium‘«, sastavljen od četiri poglavlja, bavi se problematikom prevođenja liturgijskih tekstova s izvorne latinske *editio typica* na narodne jezike. Doktorand, temeljeći svoje istraživanje na analizi crkvenih dokumenata, doktorskim radom daje znanstveni doprinos prevođenju liturgijskih tekstova. Vodeći se Motuproprijem pape Franje *Magnum principium*, istaknuo je važnost poštivanja samog izvornog teksta tj. književnog roda, zatim jedinstvenost jezika na koji se prevodi i specifičnost suvremenog čovjeka koji je primatelj poruke. Uzimajući vjerno u obzir ta načela, fra Zlatko je u zadnjem poglavlju predložio određene kriterije koji mogu služiti kao niti vodilje biskupskim konferencijama i komisijama zaduženima za prijevode liturgijskih tekstova na narodni jezik. Držati se što vjernije tih kriterija može omogućiti postizanje vjernog prijevoda koji će ujedno biti prihvatljiv svim vjernicima.

Fra Zlatku mentor je bio prof. dr. José Antonio Goñi Beasoain de Paulorena. Uz njega su u ispitnom povjerenstvu bili rektor Papinskog ateneja Svetog Anzelma, prof. dr. Bernhard A. Eckerstorfer (OSB), predsjednik komisije i dekan Liturgijskog Instituta, prof. dr. Jordi-Agustí Piqué i Collado (OSB), prvi cenzor i novoimenovani podtajnik Kongregacije za bogoštovlje i sakramente mons. Aurelio García Macías, te drugi cenzor prof. dr. Damasio Medeiros. Prisutni profesori u raspravi su istaknuli važnost bavljenja tematikom prevođenja liturgijskih tekstova, budući da još uvijek

nedostaju sustavni prijevodi liturgijskih knjiga u mnogim zemljama.

Na obrani doktorata, uz profesore i kolege s fakulteta, prisustvovali su i vikar Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca, fra Tomislav Glavnik, u ime Generalne kurije Reda franjevaca konventualaca, fra Leszek Łuczkanin, rektor Hrvatskoga papinskog zavoda sv. Jeronima u Rimu, don Marko Đurin, te brojna subraća na službi i studiju u Rimu.

fra Zvonimir Pervan

U kratkom dodatku gornjem izvješću podsjećamo da trenutačno u našoj Hrvatskoj provinciji sv. Jeronima franjevaca konventualaca imamo pet doktora teologije različitih usmjerenja (dr. Ferdinand Čavar, dr. Đuro Honti, dr. Ivan Karlić, dr. Josip Blažević i dr. Zlatko Vlahek). Vivant sequentes! Na redu su fra Milan Gelo u Njemačkoj i fra Zvonimir Pervan u Rimu...

FRA ŽELJKO KLARIĆ MAGISTRIRAO

Dana 23. lipnja 2021. *fra Željko Klarić* je stekao naslov licence na Institutu za brak i obitelj Lateanskog sveučilišta. Nakon dvije godine studija teologije braka i obitelji, fra Željko je uspješno položio završni ispit, koji obuhvaća u prvom dijelu predavanje na određenu temu, a potom obranu licencijskog rada. Predavanje, tzv. *Lectio coram*, fra Željko je održao na temu »Teologija braka Drugoga vatikanskog sabora«. Iako se radi o vrlo širokoj temi, prisutni profesori su istaknuli kako ju je student kvalitetno prezentirao. Potom je uslijedila obrana licencijskog rada, naslovljenog »Fede, speranza e carità nella salvezza del sacramento del matrimonio – nelle prospettive delle tre encicliche Lumen fidei, Spe salvi e Deus caritas est«, izrađe-

nog pod mentorstvom prof. dr. s. Alexandre Dirart. Fra Željko je u raspravi osobit naglasak stavio na važnost kreposti nade za obitelj, što su prisutni profesori zdušno podržali i naglasili kako to odražava duh enciklike pape Franje »Amoris Laetitia«. Osim mentorice, članovi ispitne komisije bili su prof. dr. Gilfredo Marengo, prodekan i ujedno predsjednik Komisije, te prof. dr. Pier Davide Guenzi, docent na Institutu.

Po završetku izlaganja profesori su, nakon kratkih konzultacija, pohvalili fra Željka, udijelivši mu ukupnu ocjenu rada, izlaganja i studija *Summa cum Laude*. Predsjednik komisije je ujedno potaknuo kandidata na daljnje znanstveno bavljenje tematikom braka i obitelji, te izrazio želju za mogućim nastavkom studija. Na završni fra Željkov ispit pristigle su i majka Kaja, sestre Ivanka i Mirjana i tetka s. Miroslava, koje ovih dana borave u Rimu. Prisustvovali su također i subraća fra Zvo-

nimir Pervan i fra Zlatko Vlahek te još nekolicina studentovih kolega s Instituta.

fra Zvonimir Pervan

U dodatku ovoj vijesti podsjećamo da prema ŠEMATIZMU 2021. trenutno u Provinciji imamo 12 magistara/licenca znanosti, i da će im se uskoro pridružiti još jedan. Naime, fra Igoru Horvatu je nedavno prihvaćen magistarski rad (dissertatio ad Licentiam) na Papinskom sveučilištu Antonianum u Rimu, pod naslovom »La vita e la spiritualità di Padre Celestin Tomić (1917-2006), con riferimento al suo Diario (1941-1944)«. Kao moderator ovom radu fra Igoru je asistirao franjevac konventualac, prof. Raffaele di Muro. Rad je objavljen i ima 92 stranice, a obrana je predviđena krajem listopada ili početkom studenoga ove godine u Rimu.

naši mladi

TREĆI ANTUNOVSKI HOD MLADIH

Treći »Antunovski hod mladih« od crkve sv. Antuna Padovanskoga u Sesevskim Selima do crkve sv. Antuna Padovanskoga na zagrebačkom Svetom Duhu, održan je u subotu, 5. lipnja. Program je započeo svetom misom, nakon koje je više od dvije tisuće mladih (2.200) okupljenih iz domovine i onih koji žive izvan Lijepe naše, hodočastilo prema Svetom Duhu. Misu u crkvi sv. Antuna Padovanskoga u Sesevskim Selima predvodio je fra Josip Blažević, baš provincijal, koji je u svojoj propovijedi istaknuo kako upravo ovim hodom mladi svjedoče vjeru te potvrđuju geslo ovog susreta: »Neka šute riječi, a govore djela«. I nastavio: »Sv. Antun silno je želio posvjedočiti vjeru prolivanjem krvi te je iz reda augustinaca prešao u red franjevaca. Otišao je u Maroko, kako bi radio na obraćenju Saracena. Međutim, razbolio se i njegova misija nije uspjela. Potom odlazi u Španjolsku i

zbog velike oluje završava na Siciliji. Tijekom putovanja zbiva se velika oluja, tijekom koje sv. Antun shvaća kako je cilj kršćanstva predavanje Bogu i Božjoj volji. Bog ima za nas plan. Tako je mučeništvo za svakog od nas izvršavanje svojih obveza, ići u školu, rješavati ispite i biti dobar braćni drug, i to sve činiti bez mrmljanja«, poručio je fra Josip.

Na putu iz Seseveta prema Svetom Duhu mladi su najprije zastali i posjetili franjevački samostan Bezgrješnog Začeca BDM u Dubravi, gdje su ih tamošnja braća, hercegovački franjevci, toplo dočekala, pozdravila i počastila, a potom su se zaustavili na Trgu bana Josipa Jelačića, gdje su održali glazbeno-plesni program, nakon kojega je fra Stjepan Brčina blagoslovio okupljene. – Prema riječima inicijatora »Antunovskog hoda mladih« fra Stjepana Brčine, ovaj hod pomalo postaje tradicionalno iskustvo, a vjeruje da će nakon ove godine postati i nacionalni hod. »Na ovogodišnji hod došli su mladi iz cijele domovine te iz Austrije i Njemačke. Povod 'Antunovskog hoda' je da se povežu dva svetišta te da pokažemo ljudima da se mladi vjernici ne boje izaći na ulice grada i svjedo-

čiti svoju vjeru te evangelizirati u duhu poniznosti i radosti. Česta je pritužba na Crkvu da mlade ne zanima vjera, no mi na ovaj način želimo pokazati da mladi postoje u Crkvi, da su spremni izaći na ulice i svjedočiti svoju vjeru u duhu franjevaštva. Geslo hoda su riječi sv. Antuna: 'Neka šute riječi, a govore djela'. Pa će tako i mladi hodom svjedočiti vjeru.« A u crkvi sv. Antuna Padovanskog na Svetom Duhu zaključen je treći »Antunovski hod« euharistijskim klanjanjem i čašćenjem relikvija sv. Antuna. Nakon toga je uslijedilo druženje mladih do kasno u noć.

LJETNI PERIOD NAŠIH MLADIH

Magister klerika i postulanata, *fra Stjepan Brčina*, priredio je krajem lipnja pregledan raspored izbjivanja, odmaranja, ispomaganja i učenja naših mladih u skoromu ljetnom razdoblju.

- *Fra Franjo Čolakovac* nakon polaganja ispita, tijekom srpnja ima godišnji odmor, a cijeli kolovoz provodi u pripremama za svečane zavjete s ostalom franjevačkom braćom u Bosni i Hercegovini. Tijekom rujna predviđeno je dvotjedno ispomaganje u upoznavanju i sređivanju knjižnice u Zagrebu.
- *Fra Erik Matejak* drugu polovicu lipnja, nakon polaganja svih ispita, provodi na odmoru kod svojih, a od 4. srpnja do kraja mjeseca bit će na ispomaganju samostanu u Cresu. Kolovoz provodi u Njemačkoj na učenju jezika, u rujnu ima duhovne vježbe i još ostatak odmora kod kuće.
- *Fra Mateo Vujčić* drugu polovicu lipnja, nakon polaganja svih ispita, provodi na ispomoći creškom samostanu, od 7. srpnja do kraja kolovoza provodi odmor kod svojih, cijeli mjesec kolovoz bit će u Lurdu na usavršavanju francuskog jezika, dok će u rujnu biti na duhovnim vježbama i ostalo vrijeme provesti kod kuće.
- *Franko Gečević* srpanj provodi na odmoru kod kuće, od 1. kolovoza volontira u Poljskoj, da bi 30. kolovoza počeo novicijat u Poljskoj.
- *Sandi Aščić*, nakon položenih ispita, drugu polovicu lipnja provodi kod kuće, od 5. srpnja da-

lje pohađa tečaj talijanskog jezika u Padovi, a 7. kolovoza počinje godinu novicijata u Asizu.

- *Luka Tetec* do 5. srpnja kod kuće na odmoru, potom u Padovi na tečaju talijanskog jezika, sve do kraja kolovoza. 6. rujna počinje školska godina u Zagrebu.
- *Antonio Knezović*, nakon položenih ispita, do 5. srpnja na odmoru kod kuće, potom u Padovi na tečaju talijanskog jezika sve do kraja kolovoza. U rujnu na duhovnim vježbama u Cresu, ostalo kod kuće.
- *Fra Ante Koudela*, do sredine srpnja u Asizu, gdje je 17. srpnja predviđeno polaganje jednostavnih zavjeta. Povratkom u domovinu imat će najprije mjesec dana odmora, a od Velike Gospe bit će u Cresu na ispomoći samostanu.

FRA ANTE POLOŽIO JEDNOSTAVNE ZAVJETE

U subotu (17. srpnja 2021.) svoje prve privremene zavjete u Redu franjevaca konventualaca položio je *fra Ante Koudela*. Rodom iz Krešimirova grada – Šibenika, fra Ante Koudela svoj put da postane fratar upravo je započeo ondje – kod šibenskih fratar, pri Nacionalnom svetišću sv. Nikole Tavelića. Nakon što se rastao od Šibenika i čvrsto odlučio napraviti prvi i vrlo značajni korak, uplovio je u Cres, mjesto postulate, mira i susreta sa samim sobom. Plodonošno odrađena još jedna godina dovela je do toga da svoj put nastavi u Zagrebu (sjedištu naše Provincije, kući formacije za drugu godinu postulate te velikog i malog sjemeništa). I tako je prošla još jedna godina koja je jednako tako bila plodonošna i blagoslovljena. Uz duhovnu pratnju i vlastitu želju da postane fratar, otišao je u novicijat – popularno smatran »godinom kušnje«. U toj godini odgajnik se neprestano ispituje je li ovaj život baš onaj koji bi mogao i želio živjeti te koji će mu pomoći da dođe do nultarnjeg zadovoljstva i mira. Dakle naš fra Ante, s još deset novaka iz različitih provincija, svoje prve jednostavne/privremene zavjete položio je u Bazilici sv. Franje u Asizu. Zavjete je primio generalni

ministar Reda franjevac konventualaca fra Carlos A. Trovarelli. Osim fra Josipa Blaževića, provincijskog ministra, i fra Stjepana Brčine, odgojitelja bogoslova u Zagrebu, bila je i prisutna fra Antina obitelj – otac, brat i nećakinja. Želimo mu obilje Božjeg blagoslova i mnogih plodonosnih fratarskih godina.

Erik Matejak

NOVACI, POSTULANTI I SJEMENIŠTARCI

U Asizu je u subotu, 7. kolovoza ove godine, započela nova godina novicijata. Među jedanaest novaka nalazi se i naš mladi subrat, *fra Sandi Aščić*, dosadašnji postulant u Zagrebu, gdje je upravo završio prvu godinu teologije. Rođen jer u Livnu (BiH), 23. rujna 1998. Godinu kušnje obavlja u Asizu, nad grobom Serafskog oca Franje, a društvo mu čini deset novaka iz raznih provincija i zemalja. Na obredu oblačenja sudjelovao je i njegov dosadašnji magister, fra Stjepan Brčina.

Njegov nešto stariji kolega, *fra Franko Gečević*, rođen 16. listopada 1995. godine, obavlja godinu novicijata u Poljskoj, gdje godinu kušnje provodi s poljskom subračom, u novicijatu u Smardzewicama (Varšavska provincija). U nedjelju, 5. rujna naš postulant *Franko Gečević* započeo je godinu novicijata. Sam obred primanja u novicijat i obred oblačenja bio je u novicijatskoj kapelici u Smardzewicama. Za ulazak pripremali su ih sedmodnevnom duhovnom obnovom u šutnji koju je vodio fra Kazimierz Mościcki, nekadašnji odgojitelj, a današnji ispovjednik u Niepokalanowu. Obred oblačenja predvodio je vikar Gdanjske provincije fra Andrzej Lengenfeld i u kratkoj homiliji dao im je poticajne misli te ih prepustio vodstvu odgojitelja fra Michała Brzeziche kroz ovu godinu. Uz našeg fra Franka obuklo se još desetero braće, među kojima su Poljaci iz Varšavske i Gdanjske provincije te trojica iz Bjelorusije. Obredu su nazočila braća iz svih ovih provincija, među kojima i magistar klerika fra Stjepan Brčina iz Hrvatske, koji je fra Franka i zaodjenuo u habit. Fra Franka i ostalu braću preporučujemo u molitve.

Novi sjemeništarci: dosadašnjemu jedinom našem sjemeništarcu, Luki Tetecu iz Koprivnice, pridružila su se dvojica novih kandidata, koje je o. Provincijal početkom srpnja i službeno primio u sjemenište. *Jerko Šuperba*, rođen 2003. u Šibeniku, živio je u župi Vrpolje i nakon što je završio treći razred Turističko-ugostiteljske škole u Šibeniku, srednju školu namjerava završiti u našem zagrebačkom sjemeništu i potom stupiti u naš Red. Njegov nešto mlađi vršnjak, *Ivan Mario Manojlović*, rođen je 2005. u Zagrebu, a živio je u župi Svetog Ivana Žabno. Završio je prvi razred Gospodarske škole u Križevcima, a nastavlja kao naš sjemeništarac na Tehničkoj školi u Zagrebu. Obojica ovih novih sjemeništaraca došla su u zagrebačko sjemenište 5. rujna ove godine, pred početak nove školske godine. Formativni put provode pod vodstvom magistra klerika i postulanata, fra Stjepana Brčine.

MLADI U CRESU

I ovogodišnji *Franjevački ljetni kamp za mlade* u Cresu oduševio je mlade i sve koji su prisustvovali radosti i duhu molitve. Na duhovnim vježbama, koje je vodio fra Stjepan Brčina, sudjelovalo je 56 mladih iz Zagreba, ostatka Hrvatske, ali i Bosne i Hercegovine i Austrije. Tjedan dana mladi su mogli slušati kateheze o Božjoj ljubavi, djelovanju Duha Svetoga, grijesima i borbi protiv njih. Novitet na ovom kampu bila su predavanja psihologinje Tanje Kuprešak, koja je govorila o zrelosti, borbama u tom procesu i etapama kojima se dolazi do duhovne, psihološke i afektivne zrelosti, a bila je na raspolaganju svima koji su trebali savjete. Svaki dan slavila se sveta misa i provodilo vrijeme ispred Presvetoga Oltarskog Sakramenta, što se pokušalo ponuditi i drugima.

Evangelizacija turista ispred crkve svetog Frane privukla je strance, ali i domaće župljane, koji su dugo promatrali i snimali mlade raspjevane i rapslesane evangelizatore. Mnogi su ušli u crkvu pokloniti se Gospodinu ili došli na molitvu i blagoslov svećenika. Posebno je mlade ovo iskustvo otvorilo drugima i potaknulo na daljnje služenje u svojim župama i zajednicama. Međusobna svjedočanstva o obraćenjima i Isusovu milosnom djelovanju u životima ljudi bila su vrhunac ovoga susreta.

FRANJEVAČKE DUHOVNE VJEŽBE ZA MLADE

Ovogaodišnje *Franjevačke duhovne vježbe za mlade* u Cresu, kao i prethodnih godina, predvodio je provincijski ministar, fra Josip Blažević, od 11. do 18. kolovoza 2021. Sudjelovalo je 52 mladih i mladih, maksimum koji mogu primiti obnovljene prostorije našeg centra »Fra Placido Cortese« pri creskom samostanu sv. Frane.

Najbližiji susret s Bogom događa se u susretu s čovjekom – onim nutarnjim čovjekom koji se, često ranjen i preplašen, krije u svakome od nas, ali i s bratom čovjekom koji na sebi nosi biljeg Očeve stvoriteljske ljubavi. Prilikom za oba ta životvorna susreta imalo je pedesetak sudionika franjevačkih duhovnih vježbi »Uspom na goru La Verna« održanih od 11. do 18. kolovoza 2021. godine na otoku Cresu pod vodstvom fra Josipa Blaževića. Tijekom tjedna provedena u creskom samostanu svetoga Frane mladi su, pomoću vježbi kontemplativne molitve i razmatranja sastavnica Pjesme stvorova, učili poput svetoga Franje Stvoriteljev pečat ljubavi prepoznati u sebi i svemu stvorenome, a svoja su iskustva i spoznaje razmjenjivali kušajući radost zajedništva radom u manjim skupinama. Ljepoti i dubini kontemplativne molitve koju su sudionici iskusili posebice su pridonijele prirodne blagodati osvježavajućeg mora koje je, bivajući poprištem jedne od večernjih kontemplacija, Pjesmi stvorova dalo poseban pečat. Zanimljive svakodnevne kateheze temeljene su na duhovnoj ostavštini svetoga Bonaventure i obogaćene raznovrsnim sadržajima: igrokazima, filmom o životu svetoga Franje te svjedočanstvom bračne ljubavi i istinskoga katoličkoga služenja Krešimira i Mirte Miletić. Svojom su raznovrsnošću i kvalitetom ove kateheze omogućile sudionicima upoznati blago katoličke duhovne tradicije i nauka, ali i prepoznati ljepotu življenja s Kristom po nauku Crkve u suvremenoj svakodnevici. Snagu za ovaj ponekad težak, ali neizmjerljivo radostan i blagoslovljen put dublje spoznaje sebe, bližnjih i Oca, sudionici su crpili u susretu s Kristom u sakramentima pomirenja i euharistije te u klanjanjima Presvetome Sakramen-

tu, a poseban su pečat u sjećanju i duhu mladih prijatelja svetoga Franje ostavili trenuci susreta sa Živim Bogom tijekom cjelonoćne adoracije. Iskrenu i čvrstu želju za nasljedovanjem puta kršćanskoga savršenstva i duhovne preobrazbe, koju je njihov otac i brat Franjo iskusio primivši stigme na gori La Verni, sudionici ovih duhovnih vježbi izrazili su simboličnim usponom na goru San Salvadur, popraćenim zajedničkom molitvom krunice te okrunjenim svetom misom slavljenom pod okriljem tek izašloga sunca. Zahvalni za primljene milosti i (iznova) prepoznatu neizmjerljivu vrijednost sebe i svojih bližnjih u očima Nebeskoga Oca, mladi su zapisali svoja duboka i zanimljiva iskustva ovih duhovnih vježbi, želeći potaknuti i vršnjake da, prihvaćajući novo i zanimljivo iskustvo, dublje upoznaju Kralja Kraljeva i sebe kao njegovu dragocjenu djecu.

Izdajamo dojmove troje sudionika:

Ovaj kamp je za mene jedno predivno iskustvo, prilika za shvatiti prave vrijednosti i za rad na sebi. Jako sam sretna i ponosna što sam imala priliku sudjelovati, a zajedništvo među sudionicima me jako iznenadilo jer smo toliko različiti, ali ipak smo uspjeli :) Za mene osobno najposebniji događaj bila je ispovijed – nakon nje sam se osjećala kao da sam dobila priliku odlučiti se za pravi put i prave vrijednosti. Uz ispovijed izdvojila bih i kateheze koje su mi bile neprocjenjive – čula sam sve ono što mi je trebalo, a da toga možda nisam ni bila svjesna. Istaknula bih i uspom na goru u ranim jutarnjim satima – definitivno ću to pamtiti cijeli život kao i svaki trenutak ovdje proveden. I na kraju želim posebno zahvaliti fra Josipu koji nas je uvijek slušao i pomagao nam te rado dijelio svoja znanja s nama. Zaista ne mogu riječima opisati koliko sam sretna i voljela bih još toliko toga reći (npr. kako je hrana bila dobra, vrijeme odlično raspoređeno...), ali mislim da je najvažnije već rečeno. HVALA! (Anita Radovac)

Početak ljeta osjetio sam da mi treba duhovni odmor. Kad sam vidio oglas za ovaj kamp, nisam dugo razmišljao. Sve u svemu, mislim da je u mom slučaju uslišana molitva da dođu oni koji trebaju doći. Vidi se Božja ruka u onome što se događalo protekli tjedan. Najviše bih tu istaknuo zajedništvo koje se kroz rad u grupama razvilo i između onih koji grupnom radu baš i nisu skloni, a onda je dalo i druge plodove (zajednička krunica). Općenito, ta-

kvih vrsta malih »umiranja sebi« i duhovnog rasta. Bilo je i trenutaka »pomazanja«, kako se kaže, za vrijeme mise i molitve: snažan osjećaj Božje prisutnosti praćen mirom. Nije toga uvijek bilo odmah nakon kontemplacije, ali lako moguće da je to plod kontemplacije koji je neko vrijeme sazrijevao. Drago mi je da sam naučio kako ispravno kontemplirati. A vrhunac duhovnoga bio je blagdan Velike Gospe, osobito krunica, posveta i čudotvorna medaljica. Posvijestio sam si da imam oca i majku na nebu i osjetio sigurnost. Kateheze su bile izrazito zanimljive i korisne.

Prijedlog: pripremiti »šalabahter« za latinsku misu, ljudi se nisu snalazili u misalu pa je bilo dosta nespretno. (Matija)

Nikada nisam prije bila na ovakvim kampovima ili duhovnim obnovama, ali nakon ovih sedam dana sam sigurna u jedno, a to je da se vraćam sljedeće godine. Hvala Vam za svaku molitvu u zajedništvu, na svakoj katehezi, klanjanju, kontemplaciji (pogotovo noćnoj jer je to nezaboravno iskustvo), utješnoj riječi, riječi ohrabrenja. Naučila sam puno novih stvari koje ću nositi dalje kroz život. Često sam mislila o tome kako smo svi ovdje zato što je Bog to tako htio i da nije riječ o slučajnosti. Osjećaj mira koji me preplavio je najbitnija stvar koju sam iskusila. Hvala svima koji su pomogli slaviti taj duh zajedništva koji se ne zaboravlja. (K.P.)

ISKUSTVO U LURDU

Postoji jedna jedinstvena i nezaboravna marijanska duhovnost koja se isključivo nalazi u ovome malenome mjestu. U Lurdu sam mogao doživjeti ozbiljno i bogato iskustvo radosnog življenja poput malenog brata sv. Franje, okruženog subraćom različite životne dobi, iskustva i etape formacije. Razlika u kulturi i životnoj dobi nije predstavljala problem već je bila prilika za življenje jednoga zdravoga i lijepoga bratstva; punog međusobnog poštovanja, podržavanja i iskrenog bratoljublja.

Tih dana imao sam priliku iskusiti jedan intenzivan i bogat duhovan život, posebno uočljivog za vrijeme trenutaka zajedničkih molitava. Naša zajednica se tako svako jutro susretala na zajedničku mentalnu molitvu, slavljenje jutarnje službe i

za slavlje euharistijskog slavlja. Sljedeći zajednički čin bio nam je u podne kada smo molili krunicu i srednji čas završavajući sa Angelusom. U predvečerje susretali bi se ponovno na zajedničkoj meditaciji te slavljem službe čitanja i večernje molitve završili bi zajedničke molitvene čine. Liturgija je uvijek bila animirana i prilagođena sa pjesmama i sredstvima (knjižice, čitanja na talijanskom, homilija na talijanskom...) kako bismo i mi fratri, koji dolazimo iz različitih zemalja, mogli pratiti i živjeti dobro te trenutke, bez obzira na jezičnu prepreku. Ujedno smo u svetištu vršili liturgijske službe, svake srijede i nedjelje na internacionalnoj svetoj misi.

Svatko od nas je imao dovoljno osobnog vremena, između zajedničkih čina i podijeljenih zaduženja, za produbljivanje svoje osobne molitve kod Marijine špilje. Tako smo skoro svaki dan bili prisutni na dnevnom euharistijskome klanjanju u svetištu i na molitvi večernje krunice s pobožnim hodočasnicima (Procession aux flambeaux).

U samostanu su nam bile podijeljene i dužnosti u kojima smo se izmjenjivali, tako primjerice, brinuli smo se za izložbu svetog Maksimilijana Kolbea. Ova služba pomogla mi je vježbati se u duhu »ulične« evangelizacije i kao sredstvo izlaska iz moje »comfort zone«, dopuštajući da budem vođen Duhom Svetim zagovorom Bezgrešne Djevice Marije. Ostale službe bili su vezane uz našu kuću, poput kućanskih poslova. Upravo su me ove podsjetile na figuru Marte, zaposlene i predane u brizi za pripremu hrane i okupljanje braće. Također sam u isto vrijeme mogao iskusiti i franjevačku eremitsku duhovnost kontemplacije poput uloge Marije do Isusovih nogu.

Uspješno smo radosno živjeli kao internacionalno bratstvo sastavljeno od jedanaest fratar: iz Francuske, iz Rumunjske, iz Italije, iz Indije i ja iz Hrvatske.

Bez obzira na kišovito i prohladno vrijeme, uspjeli smo otići i na nekoliko zajedničkih izleta. Tako smo posjetili različite kongregacije sestara te zajedno s njima slavili njihove blagdane. Posjetili smo i sestre klarise i braću kapucine. Napravili smo i mali izlet planinarenja po Pirinejima. Posjetili smo i mjesta vezana uz sv. Bernardettu. Primili smo i kamp mladih koje naši fratri duhovno prate i organiziraju te smo zajedno s njima slavili blagdan

sv. Maksimilijana Kolbea, zaštitnika našeg samostana u Lurdu.

Volio bih zaključiti kako je ovo iskustvo bilo iznimno pozitivno te me je obogatilo, otvarajući mi nove horizonte franjevačkog života, pomažući mi rasti u marijanskoj duhovnosti, dajući mi mogućnost sebedarja za potrebu bratstva, bivanja bliskim ljudima te sveobuhvatnim rastom u osobu »manjeg brata«, osnažujući u meni osjećaj pripadnosti našem Redu.

fra Mateo Vujčić

PRIPREMA ZA DOŽIVOTNE ZAVJETE

Duže vremena postoji praksa održavanja zajedničkih priprema za svečane zavjete za kandidate iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine na razini Vijeća franjevačkih zajednica u zajedništvu sa svom redovničkom braćom franjevačkoga Prvoga i Trećeg reda. Ovogodišnji organizator priprema bila je Franjevačka provincija Svetog Križa, Bosne Srebrene. Pripreme su održane od 3. do 27. kolovoza 2021. godine u Sarajevu i u Rami – Šćitu na obali Ramskog jezera.

Na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, trinaestorica franjevačkih kandidata zazivom Duha Svetoga započela su prvi dio priprema za svečane zavjete. Ove godine Franjevačka provincija Bosna Srebrene imala je četvoricu kandidata: fra Milu Beljo, fra Nikolu Livaja, fra Dragu Blaževića i fra Stjepana Orkića. Među preostalim devetoricom kandidata bili su: fra Juraj Gelemanović, član Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, fra Marko Pudar, član Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, fra Franjo Čolakovac, član Hrvatske provincije franjevaca konventualaca sv. Jeronima, i šestorica članova Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM: fra Ivan Slišković, fra Fran Ćorić, fra Ivan Crnogorac, fra Marko Galić, fra Marin Mikulić i fra Slaven Tomić.

Za vrijeme boravka na Franjevačkoj teologiji u jutarnjem dijelu programa redovito su održavana poticajna predavanja na temu poziva, života po Evanđelju, redovničkih zavjeta, aktualnosti življenja franjevačke karizme i duhovnosti danas...

Predavanja su kandidate pripremila i ohrabrila za donošenje konačne, važne odluke u redovničkom životu – potpunom, doživotnom predanju sebe Bogu, Crkvi i franjevačkoj obitelji. Predavanje i radionice psihološko-pedagoške tematike na temu inkluzivnosti, empatije i afektivne zrelosti održala je doc. dr. sc. Sandra Bjelan – Guska.

U poslijepodnevnom dijelu programa kandidati su obilazili samostane i mjesta vezana za fratre, te upoznavali bogatu povijest, materijalnu i duhovnu baštinu, kako Franjevačke provincije Svetoga Križa Bosne Srebrene, tako i gotovo cijele srednje Bosne. Između ostalih mjesta fratri su posjetili: Srebrenicu – spomen-obilježje i groblje u Potočarima, Brestovsko, gdje su se susreli sa sestrama klarisama, svetog Ivu u Podmilačju, Jajce, svetište Gospe Olovske.

Mladu braću posjetili su i provincijski ministri, koji su u susretu s kandidatima dali svjedočanstvo i iskustvo redovništva vlastitog života. Ministri su uputili riječi poticaja i ohrabrenja kandidatima za ustrajnost na redovničkom putu služenja Bogu i bratu čovjeku.

Kruna priprema za svečane zavjete bile su duhovne vježbe, koje su održane u Kući mira samostana Rama – Šćit na obali Ramskog jezera. Duhovne vježbe predvodio je fra Bojan Rizvan, subrat iz Franjevačke provincije svetog Jeronima u Dalmaciji i Istri.

Kroz pet dana rasvijetljavao je na primjeru svetog Josipa zavjete siromaštva, poslušnosti i čistoće, tumačeći ih u svjetlu izabranih biblijskih tekstova. Kroz to vrijeme svaki kandidat imao je priliku u miru još jedanput promisliti o vrijednosti vlastitog poziva, o velikom i nezasluženom daru koji nam je Bog dao.

U petak, 27. kolovoza misom zahvalnicom s otpjevanim »Te Deum« završene su jednomjesečne pripreme, nakon čega su se kandidati zahvalni Bogu na primljenim milostima i na bratskom zajedništvu vratili svojim provincijama, iščekujući dan polaganja svojih svećanih zavjeta.

Fra Danijel Nikolić u zaključnom govoru kandidatima je poželio obilje Božjeg blagoslova, da ih na njihovu redovničkom putu prati zagovor Blažene Djevice Marije, Kraljice i Majke Franjevačkog reda i našega srafskog oca sv. Franje.

fra Franjo Čolakovac

naši jubilarci

SLAVLJENICI U SPLITU

U srijedu 23. lipnja 2021. godine u crkvi sv. Frane u Splitu svečano je proslavljena 30. obljetnica prezbiterskoga ređenja *fra Martina Jakovića*, gvardijana i župnika, i *fra Pere Kelave*, gvardijana samostana sv. Jere na Visu; koncelebrirali su: fra Damjan Glavaš, fra Ivan Bradarić, don Marko Trogrlić i fra Josip Ivanović, a naknadno su se bratском stolu pridružili don Vjenceslav Kujundžić i don Hrvoje Relja. Predslaveći misu bdjenja svetkovine sv. Ivana Krstitelja, fra Martin se prisjetio dana ređenja po rukama sluge Božjega Franje kard. Kuharića i svih godina koje su prethodile i slijedile nakon ređenja. U homiliji, osvrćući se na svetkovinu, fra Martin je istaknuo: »Pozvani smo svakodnevno otkrivati koje nam je to darove Bog dao, kako bismo mogli njega slaviti, a ljudima pomagati. Najveća pogreška je odustajanje od traženja vlastitih darova i vlastitoga poslanja. Još veća je zaključiti kako naše postojanje nema smisla, kako smo bezrazložno na svijetu te da se nismo trebali ni roditi. Time možemo povrijediti Boga i njegovu stvoriteljsku ljubav. Možemo povrijediti i sebe jer ne uočavamo vlastitu posebnost i dragocjenost. Konačno možemo povrijediti i ljude koji su mogli biti blagoslovljeni da smo u svom životu prepoznali i razvili talente koje nam je Bog povjerio.« Sve je nazočne na kraju preporučio zagovoru Božjega glasnika sv. Ivana Krstitelja.

U Godini sv. Josipa slavljenici su se sa svim svećenicima preporučili Josipovu zagovoru izmolivši Molitvu svećenika sv. Josipu, koju je u Godini sv. Josipa u Zagrebačkoj nadbiskupiji pripremio biskup Ivan Šaško. Prije samoga završetka svoju čestitku izrekao je fra Josip Ivanović, župni vikar, citiravši riječi Josepha Ratzingera na dan njegove mlade mise o karakteristikama svećenika-pastira i poželjevši 30-godišnjim mladomisnicima dobro zdravlje, dug vijek i obilje blagoslova Božjega te ljubavi i strpljivosti pastira za povjerena im stada.

Liturgijsko pjevanje predvodio je udruženi zbor crkava sv. Frane na Obali i sv. Stjepana pod Borovima pod ravnanjem g. Tonija Lukačevića; svetoj misi prethodila je pobožnost sv. Josipu i molitva za duhovna zvanja, a slavlje se nastavilo druženjem u samostanskom klaustu. (*fra Josip Ivanović*)

SLAVLJE U CRESU

U Cresu *fra Ferdinand Čavar* je 10. srpnja proslavio 80. rođendan. Na svečanom ručku bili su prisutni slavljenikova rodbina, domaći svećenici, fratri i djelatnici creskog samostana. Na početku slavlja čestitkom i zahvalom svečaru se obratio gvardijan samostana svetog Frane, fra Vitomir Glavaš. Istaknuo je fra Ferdinandove vrline, zahvalio mu na svemu što je učinio za creski samostan, što nastavlja i danas. Tijekom ručka govorio je i don Dinko, vršnjak i dugogodišnji prijatelj našega fra Ferdinanda. Istaknuo je kako su upravo naši fratri zaslužni za njegovo zvanje, jer su ga poticali, hrabрили i duhovno pratili. Slavljeniku je na kraju poželio još sretnih i blagoslovljenih rođendana. Odmah se nadovezao naš svečar koji se zahvalio prisutnima, napose gvardijanu koji je organizirao slavlje, koji ima strpljivosti s njim i koji mu rado pomaže u svim njegovim potrebama.

Na kraju, zahvalni dragom Bogu na svemu, preporučamo našega svečara u molitve, jer toga nikada ne dostaje kako je i sam naglasio. (*fra Erik Matejak*)

SREBRNA MISA FRA JOSIPA BLAŽEVIĆA

U rodnom mjestu Šiškovci (župa Cerna kod Vinkovaca), u ponedjeljak, 25. srpnja 2021., na blagdan sv. Joakima i Ane, zaštitnika ove filijalne crkve, fra Josip Blažević, naš provincijski ministar, proslavio je svoj srebrni jubilej svećeničkog ređe-

nja i mlade mise, koju je pred 25 godina slavio u spomenutoj crkvi. U crkvi i oko crkve okupilo se mnogo vjernika, koje ni velika vrućina nije spriječila u nazočenju ovoj proslavi. Srebrnomisnik je predslavio svoju jubilarnu misu, u konceleciji više svećenika i redovničke braće iz vinkovačkoga i zagrebačkog samostana. Kao i na mladoj misi, prigodnu je propovijed održao fra Martin Dretvić, član vinkovačkog samostana, koji je podsjetio na taj događaj i zahvalio Bogu za sve dobro učinjeno preko svećeničkih i redovničkih ruku našeg jubilarca. Mjesni župnik, vlč. Krešimir Jukić iz Cerne, na kraju mise pročitao je prigodnu čestitku đakovačkoga i osiečkog nadbiskupa mons. Đure Hranića, koji je jubilarcu izrazio posebnu zahvalnost za sve ostvareno u dosadašnjem životu, posebno i za uzoran primjer njegovih roditelja i brojne rodbine. Sveta misa završena je pred crkvom, gdje je fra Josip blagoslovio novopostavljeni lik Kristu Gospodinu, koji će prolaznike podsjećati da sebi ne zgrću blago na zemlji, gdje ga moljac i hrđa nagriza, nego na nebu, što je i napisano na zahrđaloj čeličnoj podlozi.

Druženje se potom nastavilo i završilo u užem obiteljskom krugu fra Josipove rodbine, gdje se okupio dio njih te svećenika i fratara iz njegove Provincije. Fra Ljudevit Maračić, tajnik Provincije, tom je prigodom u ime Provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca, kojoj fra Josip služi kao provincijski ministar, zahvalio za sve ono što je jubilarac za Provinciju, Crkvu i Narod učinio i postigao na području pastoralnoga rada (župni vikar u Zagrebu i Vinkovcima), katehetskoga (vjeroučitelj u nekim zagrebačkim školama), pedagoškoga (višegodišnji magister bogoslova), znanstvenoga (doktorat u Rimu i profesor u Zadru), izdavačkoga (urednik Veritasa, autor osam knjiga, urednik brojnih izdanja), kulturnoga (Festival kršćanskog kazališta, Hrvatski areopag), a posebno poglavarskog djelovanja (definitor, vikar i provincijski ministar).

ZLATNA MISA FRA KRISTOFORA ĆORIĆA

U nedjelju 22. kolovoza u župnoj crkvi sv. Blaža u Gradničima kod Čitluka fra Kristofor Grgo

Ćorić, franjevac konventualac, proslavio je 50 godina svećeništva. Misnom slavlju nazočili su brojni župljani, fra Kristoforova rodbina i prijatelji te nekoliko subrača franjevac konventualca i mjesnih franjevaca. Na početku misnog slavlja riječi pozdrava uputio je mjesni župnik fra Nikola Rosančić, koji je izrazio radost i ponos cijele župe zbog ovog događaja. Istaknuo je fra Kristoforovu jednostavnost te veliko životno i svećeničko iskustvo. Propovijed je izrekao fra Josip Blažević, provincijski ministar Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca, koji je istaknuo kako se »plodnost neke župe najbolje prepoznaje u duhovnim zvanjima koje je ova iznjedrila«. »Duhovna zvanja«, nastavio je o. Provincijal, »nalik su endemskim vrstama koje uspijevaju u krajevima u kojima im pogoduje klima... U župama i obiteljima u kojima vlada klima vjere i zajedničke molitve postoje dobri preduvjeti rađanja duhovnih zvanja. U tom smislu kršćanski život obitelji Ćorić, nadasve majke Drine, jer je otac Dane dvije godine nakon rođenja maloga Grge nestao 1945., zaslužan je za rađanje klice duhovnog poziva našega danas Zlatomisnika«.

Fra Josip je u propovijedi ukratko predstavio fra Kristoforov redovnički i svećenički put i djelovanje od Hercegovine preko Hrvatske pa sve do SAD-a. Napomenuo je fra Kristoforovu postojanost, marljivost i brigu za pastoralni, kulturni i zabavni život, osobito u Hrvatskoj župi Majke Božje Bistričke u Lackawanni, gdje djeluje kao župnik od 1981. sve do danas. Istaknuo je kako je rado izlazio u susret pravoslavicima i muslimanima koji su bili u potrebi, te njegovu pastoralnu skrb ne samo za Hrvate nego i za Amerikance, osobito bolesne vojnike. Zahvalio je provincijal Blažević i za fra Kristoforovo otvoreno srce za izbjeglice u vrijeme Domovinskog rata, kojima je pomagao ostvarenje u novoj sredini, kao i njegovu izdašnu pomoć svojoj Provinciji franjevac konventualaca. Pozivajući se na nedjeljno Evanđelje i sagledavajući životno i svećeničko iskustvo i svjedočanstvo zlatomisnika, fra Josip je potaknuo prisutne vjernike na ustrajnu molitvu za nova svećenička i redovnička zvanja.

Na kraju misnog slavlja župljani iz Gradnića uručili su poklon fra Kristoforu, te je pročitana čestitka fra Augustina Kordića zlatomisnikova subrata i prijatelja. Po želji fra Kristofora pjevao je župni zbor mladih. Slavlje se, potom, nastavilo u obližnjem restoranu.

FRO JOZO MILOŠEVIĆ »OŽIVIO« U CRESU

U srijedu 15. rujna u klaustu samostana sv. Frane u Cresu predstavljen je »Dnevnik fra Joze Miloševića (1919.-1920.)« u izdanju Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« iz Zagreba. Knjigu su predstavili dr. Ivan Armanda, priređivač djela, mons. dr. Franjo Velčić, krčki povjesničar i fra Ljudevit Maračić, arhivar Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca. Fra Jozo Milošević, tadašnji provincijal Dalmatinske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca, u »Dnevniku« opisuje uzbudljive, napete ali i opasne dane prijelaza Cresa iz austrijskih u ruke talijanskih vlasti.

Povijesni kontekst franjevačke prisutnosti u Cresu u vrijeme života i djelovanja fra Joze Miloševića ukratko je predstavio fra Ljudevit Maračić. Istaknuo je kako su u tom razdoblju u samostanu sv. Frane djelovali franjevci konventualci hrvatske i talijanske nacionalnosti, te kako je Dalmatinska i Padovanska provincija jedno vrijeme djelovala kao jedna. U tom kontekstu bilo je puno lijepih iskustava suživota, ali nažalost i potresnih događaja. Naime, budući da je Cres bio podijeljen, često je dolazilo do jakih međunacionalnih napetosti što se odrazilo i na situaciju u franjevačkom samostanu. Tadašnji gradonačelnik tražio je od generala Reda franjevac konventualca u Rimu da se iz samostana izmjesti fratri Hrvati i samostan preda Padovanskoj provinciji. Hrvatski fratri nisu prihvaćali tu soluciju, pa je zato talijanska vlast silom odlučila da franjevci hrvatske nacionalnosti moraju iseliti iz Cresa. U tom kontekstu fra Ljudevit je pročitao nekoliko zapisa koji svjedoče o pogledima franjevac konventualaca Hrvata i talijanske strane.

Mons. Franjo Velčić opisao je širi povijesni kontekst te objasnio političke okolnosti u Istri i na Kvarneru u tom povijesnom razdoblju. Fra Jozo, živeći u toj uzavreloj političkoj situaciji, imao je duboku svijest o vremenu u kojem je živio. Zajedno je s Hrvatima s Cresa je stvorio nacionalni hrvatski odbor koji je imao zadatak djelovati kao i talijanski odbor i boriti se za prava svoga naroda.

Naposljetku o »Dnevniku« je govorio dr. Ivan Armanda koji je na vrlo živ i pristupačan način prisutnima ispričao traumatičnost toga 4. ožujka 1918., dana kada su franjevci Hrvati morali napustiti creski samostan sv. Frane. Dr. Armanda je rekao kako čitajući Miloševićev dnevnik čovjek može jako dobro proniknuti muku i tegobu tog razdoblja, što je utjecalo i na podjelu među fratri. Istaknuo je važnost lika i djela fra Joze Miloševića, koji je pastoralno djelovao u Hrvatskoj i Italiji, a posebno je poznat jer je za vrijeme službovanja u samostanu sv. Frane u Šibeniku u tamošnjoj samostanskoj knjižnici pronašao »Šibensku molitvu«. Objavljivanju ovoga »Dnevnika« pristupilo se ne zbog buđenja negativnih osjećaja, nego kako bi se dopustilo fra Jozi da progovori o onomu što se događalo u Cresu i kako bi se raskrinkale klevete kojima ga se nastojalo okarakterizirati kao nacionalista. Fra Jozo nije pisao memoare, nego je iz dana u dan tj. u realnom vremenu opisivao događaje kojima je svjedočio. Upravo je, po dr. Armandi, to neposredno i živo svjedočanstvo o događajima vrijednost ovoga djela.

Priređivač djela je, stoga, odao priznanje pokojnom fra Jozi Miloševiću na ovim vrijednim zapisima i na očuvanju istih te je zahvalio aktualnom provincijalu fra Josipu Blaževiću i provincijskom arhivaru fra Ljudevitu Maračiću na otvorenosti i suradnji ali i svim fratri koji su do danas sačuvali fra Jozine zapise, dosad poznate samo uskom krugu istraživača, a sada i cijeloj zainteresiranoj javnosti.

Naposljetku je rekao kako »nije svako zlo za zlo« i kako ne treba stvari promatrati samo s negativne strane. Naime dulje vremena Milošević se trudio proširiti djelovanje franjevac konventualaca na kopno. Povijesna je činjenica kako je to uspjelo tek nakon progona s Cresa. Odjek ovih povijesnih zbivanja i jedina dugoročna pozitivna posljedica progona fratar hrvatske nacionalnosti iz samostana sv. Frane na Cresu je osnivanje samostana Svetog Duha u Zagrebu koji je postao središte Provincije konventualnih franjevac u Hrvatskoj te mjesto kulturnog, znanstvenog, karitativnog i drugih oblika djelovanja braće sv. Franje. Unatoč teškoćama koje su prošli fratri su ostali vjerni Bogu, Crkvi, svome Redu i narodu kojemu su služili.

fra Zvonimir Pervan

kulturološke novosti

OTVOREN MUZEJ HRVATSKOG AREOPAGA

Muzej Centra za međureligijski dijalog Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca »Hrvatski Areopag« otvoren je na zagrebačkom Svetom Duhu u nedjelju 6. lipnja, na dan kada je blaženom proglašena Marija Laura Mainetti – zaštitnica Muzeja. Za otvorenje je izabran dan kada je prefekt Kongregacije za kauze svetaca, kardinal Marcello Semeraro, u Chiavenni (biskupija Como, Italija) blaženom proglasio s. Mariju Lauru Mainetti (1939. – 2000.). Ta članica Družbe Kćeri Križa ubijena je kao mučenica iz mržnje prema vjeri. Nju su 6. lipnja 2000. u kasnim večernjim satima, ubodima noža ubile tri djevojke tijekom sotonističkog obreda. Stoga je nova blaženica i uzeta kao zaštitnica Muzeja. Na otvorenju je o njezinu životnom putu govorila *mr. sc. Tanja Maleš*, poznata katolička novinarka i medijska djelatnica. Naglasila je da se njezino življenje može sažeti u rečenicu: »Želim činiti nešto lijepo za druge.« Ta joj je rečenica bila nadahnuće da se posveti mladima, osobito onima na rubu društva. Davala se svim svojim bićem za mlade, da bi na kraju mučenički završila ovozemni život od ruku djevojaka kojima je nekada bila katehistica, rekla je Maleš, i na kraju istaknula da se blaženici njezini štovatelji posebno utječu svakoga šestog dana u mjesecu, te je izrazila nadu da će tako biti i na Svetom Duhu.

U osvrtu na dvadesetogodišnji rad Centra, njegov začetnik i ravnatelj, *fra Josip Blažević*, naglasio je kako Centar njeguje dugu predaju duha Asiza. U Svetom samostanu u Asizu franjevci konventualci nastavljaju njegovati tradiciju duha dijaloga, kojemu je posebno obilježje dao sv. Ivan Pavao II. pozivom predstavnicima svih religija na molitvu za mir u Asizu 1986. godine. Stoga, i Hrvatski Areopag svoje djelovanje temelji na tragu tradicije

duha Asiza, te surađuje s Međunarodnim franjevačkim centrom za dijalog. Fra Josip je upozorio na pretpostavke kojima robujemo, izjavivši da postoje pretpostavke i predrasude, a ne postoji poznavanje. »Centar Hrvatski Areopag želi pridonijeti razbijanju predrasuda. Svaki čovjek je vrijedan poštovanja, da ga se upozna, poslušaj, a onda možemo stvoriti stav«, kazao je. Na kraju se osvrnuo i na sam Muzej, te je naglasio da je njegov karakter edukativan, te u sebi sadrži mnoštvo zanimljivih elemenata. »Susrećemo se s fenomenom kršćanopoganstva. Cilj je ljudima predstaviti i objasniti im zašto je to nespojivo s kršćanstvom.«

Glavni urednik Veritasa, *fra Vladimir Vidović*, istaknuo je da se obrazovanje, stjecanje novih i produblјivanje postojećih spoznaja iščitava kao zadatak iz muzejskoga postava. K tomu, Muzej ima snažan evangelizacijski karakter. »Posjetitelji ne mogu ostati ravnodušni na određene ekspozite, situacije, ali i živote koji stoje iza pojedinih priča.« Fra Vladimir također je podsjetio da osim dvadesetak vlastitih izdanja, Centar Hrvatski Areopag posjeduje jednu od ponajboljih knjižnica iz područja međureligijskoga dijaloga i novih religioznih pokreta u nas, u kojoj svi koji žele istraživati ovo veliko područje mogu dobiti informacije iz prve ruke. – *Doc. dr. sc. Tanja Baran*, istaknuta katolička medijska djelatnica i profesorica, istaknula je kako Muzej nudi priliku kojom se kršćani na jednom mjestu mogu informirati o mnogobrojnim aspektima poganštine. Sadržaj Muzeja je podijeljen u 28 područja: započinje pričom od pada u grijeh Adama i Eve, predstavlja galeriju izopačenih slika o Bogu, koje se kroz povijest umnožavaju, a završava porukom nade, da je naš život u Božjim rukama. Sva područja prati zvučni vodič koji je snimila *mr. Tanja Maleš*.

Na kraju programa, koji je počeo u dvorani Svetog Franje, a završio pred zvonikom i u izložbenom prostoru, fra Josip je blagoslovio Muzej. Program je vodio fra Ivan Marija Lotar, a glazbom ga je popratila Daniela Sigsoreo Morsan. Uz priličan broj posjetitelja, obilježavanju 20. obljetnice djelo-

vanja Centra Hrvatski Areopag i otvorenju Muzeja nazočio je i zamjenik muftije i ravnatelj Islamske gimnazije »Dr. Ahmeda Smajlović« Mevludi ef. Arslani. Muzej je smješten na petom katu sveto-duškoga zvonika, u njemu je izloženo preko 500 različitih eksponata, pretežito magijskog, okultnog i New age karaktera, preko 100 tekstualnih kartica s tumačenjima značenja pojedinih eksponata, a postavljen je s edukativnom svrhom, kao galerija grijeha protiv prve Božje zapovijedi. Eksponati u muzeju dio su prikupljenih materijala, od ljudi koji su bili u raznim magijskim i okultnih praksama, iz kojih su kasnije izašli, a svoju literaturu i druge »zamotuljke« jednostavno ostavljali u Areopagu. Izložene figure (Šaul kod vračare u En Doru, eksponat masona s pregačom...) izradio je profesionalni lutkar, a slike akademski slikar Tihomir Lončar. – Posjet Muzeju moguć je uz prethodnu najavu (e-pošta: ofmconv@areopag.hr ili mob.: 092 50 37 440), a u skupini može biti najviše 15 osoba. Predviđeno trajanje obilaska je sat vremena.

IZLOŽBA U PULSKOM SAMOSTANU SVETOG FRANJE

O blagdanu Gospe Karmelske, u petak 16. srpnja, u našem franjevačkom Samostanu sv. Franje Asiškog u Puli otvorena je i održana, nakon prve u Križevcima, druga, a ujedno i jedina istarska etapa 13. izdanja izložbe »Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu«. Riječ je o višegodišnjem projektu kojim javnost ima svake godine prigodu upoznati hrvatske svece i blaženike kroz nadahnuće raznih hrvatskih likovnih umjetnika. Ove godine je naše Božje ugodnike portretima u drvu prikazala splitska umjetnica Karin Grenc. O izložbi su govorili gvardijan samostana o. Đuro Hontić, koordinator projekta mons. Antun Sente ml., a pročitao je i ulomak stručne umjetničke analize likovnog kritičara Stanka Špoljarića. Izložbu je otvorio novi pulski gradonačelnik Filip Zoričić.

Nakon uvodnog pozdrava prvi glazbeni moment izveo je poznati istarski kantautor Bruno

Krajcar, s obzirom da smo u Godini sv. Josipa, pjesmom »Zaručnice presveti«, koju je skladao prigodom posvete nove crkve Sv. Josipa u Puli. U nastavku programa klasičnim su skladbama na čelu i violini sudjelovale i mlade glazbenice Letizia Ulika Roce i Anamaria Bukovnik.

Ulomak iz stručne likovne analize Stanka Špoljarića pročitao je naš bogoslov Mateo Vujčić, u te dane na odmoru kod svojih u Puli. Prof. Špoljarić, između ostalog, u svome tekstu naglašava: »Karin Grenc u dvadesetak djela, reljefa, punih volumena, slika, koristila je različite fragmente nekog debila, njegove istake i udubljenja, ogrebotine i godove, i umjetnički ih realizirala svojevrstnim crtežima na površini, snažnijom i jačom istesanošću ploha, dajući i veliku važnost pojasevima s otkrivanjem jezgre drveta. I manjim intervencijama znala je zaokružiti misao, kao što je u pojedinim primjerima i naglašenije isticala figurativnu komponentu. S minimalnom upotrebom boje, tek za pokoji detalj, jer je topli ton drveta nosio skladne kromatske vrijednosti. Kod slika Karin je sklonija realističnog portreta. Skulpture i slike Karin Grenc ogleдало su dodira neba i zemlje, utočište u zagrljaju duhovnosti«.

Autorica je u svome obraćanju rekla da je na tom projektu radila godinu dana. Neke je svece poznavala, druge je bolje upoznala tek sada, no, naglasila je da je taj rad duboko utjecao i na njezin duhovni život kao i na njezino stvaralaštvo. Govoreći o pulskoj etapi izložbe, istaknula je da su sveci u njezinoj izvedbi u tom pulskom samostanu na poseban način »kao doma«. Gradonačelnik Filip Zoričić (koji nerijetko sudjeluje na misi u crkvi sv. Franje) otvarajući izložbu istaknuo je zadovoljstvo što se upravo u tom samostanu otvara ta izložba, jer on i obitelj dolaze u tu crkvu redovito na misu. Umjetnost je prilika za slobodu, a kada je to uz svece i blaženike, onda je dojam još jači. Istaknuo je lik sv. Leopolda Mandića, koji ga se posebno dojmio.

Izložba je ostala u Puli do kraja kolovoza 2021., i bila je prodajnoga karaktera. Nakon otvorenja izložbe uslijedilo je misno slavlje koje je predvodio mons. Sente.

(Gordana Krizman, skraćeno, za IKU)

JUBILARNA IZVEDBA ANTUNOVA MJUZIKLA

U izvedbi Ansambla »Kolbe«, u nedjelju 18. srpnja u Zagrebu, 50. put prikazan je mjuzikl »Svetac svega svijeta« o sv. Antunu Padovanskom. Mjuzikl je izveden na mjestu gdje je ansambl i nastao 2012. godine – u Samostanu Svetoga Duha, u Dvorani sv. Franje. U povodu 50. izvedbe mjuzikla, duhovnik Ansambla »Kolbe« fra Vladimir Vidović, osvrnuo se za Hrvatsku katoličku mrežu na njegov protekli rad. Rekao je da 50. izvedba u svijetu profesionalnog kazališta nije nešto posebno, ali za njih jest jer su amaterska i volonterska skupina. Značaj je to veći kada se uzme u obzir, kako je rekao fra Vladimir, da je kulturna kazališna scena u Hrvatskoj »zagađena neadekvatnim i neprimjerenim sadržajima«, koji su nerijetko zapravo ne-kulturni. Stoga su, dodao je, ovim i prethodnim projektima nastojali ponuditi drugu perspektivu, drugačiji pogled na plemenitu kazališnu umjetnost, nešto što će oplemeniti ljudski duh i dušu. Pritom su se susreli s mnogim izazovima, pri čemu je vrlo važna uloga duhovnika koji prate Ansambl, a do sada su se u njoj izmijenila petorica fratara.

Od početka djelovanja Ansambla kroz njega je prošlo oko 100 ljudi. U posljednjem, trećem mjuziklu sudjeluje oko 35 glumaca, glazbenika i tehničara. Glavnu ulogu sv. Antuna svih pedeset puta tumačio je Marko Dumančić. Među tih pedeset izvedbi i one su ostvarene na gostovanjima: u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu, HNK-u u Varaždinu, HNK-u u Šibeniku, zatim u Vukovaru, Vinkovcima, Novom Marofu, Karlovcu, hrvatskim katoličkim zajednicama u Njemačkoj te na Humcu i u Mostaru u Bosni i Hercegovini. Mjuzikl »Svetac svega svijeta« prvi je hrvatski autorski mjuzikl o sv. Antunu Padovanskom. Prema fra Vladimirovim saznanjima to je raritet i u svjetskim razmjerima jer, kako je doznao u Padovi, o sv. Antunu su do sada bili snimani filmovi, ali još nije bio napravljen ni jedan mjuzikl. Iza cijelog projekta stoji Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca i Veritas – Glasnik sv. Antuna Padovanskoga.

U planu za budućnost najesen je postavljanje novog mjuzikla s temom obitelji. Završio je natječaj za scenarij te scenarist treba biti odabran do kraja srpnja, najavio je o. Vidović. Tema obitelji izabrana je jer su u Ansamblu svjesni kazališta kao sredstva evangelizacije te žele na taj način poslati poruku o kršćanskoj obitelji i o suvremenim izazovima i problemima s kojima se obitelji susreću.

PREDSTAVLJANJE DNEVNIKA FRA JOZE MILOŠEVIĆA

U samostanu sv. Franje u Cresu, u srijedu, 15. rujna o. g., svečano je predstavljen »Dnevnik fra Jose Miloševića (1919.-1921.)«, u izdanju Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« iz Zagreba. Dnevnik je za tisak pripremio i uvodom popratio dr. Ivan Armanda. U ovome zanimljivom i nadasve značajnom djelu autor, fra Jozo Milošević, tadašnji provincijski ministar Dalmatinske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca, opisuje uzbudljive, napete ali i opasne dane prijelaza mjesta Cresa iz austrijskih u ruke talijanskih vlasti. U sklopu tih promjena, 4. ožujka 1919. creski fratri Hrvati (sedam svećenika i petnaestak kandidata) protjerani su na zaista grub način i silom prebačeni brodom u Crikvenicu, izvan područja nove države. U sedam svežnjića rukopisa Milošević iz dana u dan detaljno opisuje posljednje razdoblje prisutnosti fratara u samostanu sv. Franje i prvo vrijeme boravka u Crikvenici, gdje im je jedan plemeniti slovenski industrijalac (Jan Pollak) besplatno i neograničeno ustupio svoju vilu za život i boravak.

U predstavljanju su sudjelovali: priređivač djela dr. Ivan Armanda, krčki povjesničar dr. Franjo Velčić, i provincijski arhivar fra Ljudevit Maračić. Program je vodio fra Vladimir Vidović, glavni urednik »Veritasa«, a za glazbeni ugođaj brinula se creska ženska klapa »Teha«. Program je započeo u 19,30 sati u samostanskom klaustu Svetog Franje. Sudjelovali su i fratri tih dana okupljeni u creskom samostanu u sklopu Dana trajne formacije.

naša izdanja

»KONVENTUALNI FRANJEVCI U HRVATA«

Pod gornjim naslovom *fra Ljudevit Maračić* sabrao je 25 svojih raznih povijesnih radova, dosad objavljenih (a ima i neobjavljenih) u raznim domaćim i stranim časopisima i ukoričio u jedno pozamašnije izdanje. Djelo ima 520 stranica, podijeljeno je u četiri velika poglavlja, prema geografskoj ili sadržajnoj tematici, gotovo isključivo vezano uz Istru i Dalmaciju. Autor ponajviše zahvaljujući arhivskom istraživanju nudi ovdje pregršt priloga i pabiraka iz naše provincijske prošlosti. Djelo su zajedno izdali Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca i »Kršćanska sadašnjost« iz Zagreba. Djelo su recenzirali dr. Ivan Armanda (Hrvatski leksikografski zavod) i dr. Lovorka Čoralić (Hrvatski povijesni institut). – Prvi recenzent, *dr. Ivan Armanda*, među ostalim ističe: »Radovi dokazuju da franjevci konventualci u hrvatskim krajevima, vjerni idealima i 'očinskom savjetu' sv. Franje Asiškoga, nisu samo sebi živjeli nego su i drugima koristili. Stoga je i njihova povijest, uključujući teme obrađene u ovoj knjizi, i drugima korisna. U to će se uvjeriti svi koji uzmu u ruke ovu knjigu, pisanu jednostavnim stilom i stoga pristupačnu široj publici. Ove karakteristike rese i druge Maračićeve radove, a utemeljenost na objavljenim i neobjavljenim vrelima, pri čemu je potonja osobito crpio iz samostanskih arhiva svoje redovničke zajednice i iz središnjega provincijskoga arhiva u Zagrebu, daje osobitu vrijednost i nepobitni znanstveni karakter njegovim historiografskim radovima.« A recenzentica *dr. Lovorka Čoralić* izdvađa: »Rukopis koji je ovdje predstavljen i recenziran zavrjeđuje sve pohvale. Minucioznost pristupanju problematici danas i nije učestala pojava u nestrpljivih povjesničara željnih brzih rezultata, a ovdje se zrcali dugogodišnja pre-

danost i vrhunsko poznavanje arhivskoga gradiva s obje strane jadranskih obala. Gradivo i teme koje fra Ljudevit obrađuje mogle bi, u rukama povjesničara koji nisu skloni toleranciji, izazvati oprečne stavove na hrvatsko-talijanskim relacijama, kako onima kulturnoga i vjerskog obilježja, tako i onima koji se odnose na vječno propitkivanje nacionalnih identiteta. Fra Ljudevit je daleko iznad toga. Smjeran, objektivan, znanstven i ponajprije miroljubiv i osjetljiv na sva turbulentna vremena koja su se prelamala kroz prostore koje obrađuje.« – Knjigu mogu dobiti sva zainteresirana braća naše Provincije. Djelo će biti predstavljeno u Puli, 29. rujna navečer, u predvečerje Dana Provincije, a u Zagrebu je svečano predstavljanje predviđeno u utorak, 5. listopada o. g. navečer, u dvorani Svetoga Franje na Svetom Duhu.

»MOJI VIDICI« FRA IVANA PENAVE

Prije odlaska na novu službu, šibenski samostan objavio je knjigu *fra Ivana Penave*, na oproštaju od šibenskog samostana i župe sv. Petra, kojoj je kao župnik više godina i služio. Knjiga na točno 200 stranica, donosi izbor autorovih priloga iz rubrike »Župnikova rič«, objavljenih u župnom listiću »Petrova lađa«, župe sv. Petra na Vidicima. Kako je fra Ivan promatrao ovaj svijet i razne promjene u društvu te kako su se one reflektirale na život Crkve i vjernika, pisao je u svojim osvrtima u župnom listiću »Petrova lađa«, i to istaknuo u uvodniku pod naslovom »Župnikova rič«. Taj njegov sasvim osoban pogled na život i komentar trenutnoga stanja u župi, Crkvi i društvu, kroz pedesetak tekstova okupljenih pod zajednički naziv »Moji vidici«, objavljen je kao knjiga. Kao dan objave naveden je spomendan svetoga Župnika Arškoga, sv. Ivana M. Vianneya, 4. kolovoza 2021., kada inače fra Ivan slavi imendan. Knjigu je uređio gvardijan fra Ivan Bradarić, koji je za tu pri-

godu knjigu i ukratko predstavio. Bilo je to u crkvi svetog Frane, pri oproštaju fra Ivana od Šibenika. Emocionalno dirnut, fra Ivan je misu završio zahvalom i blagoslovom, a poslije mise potpisivao je knjige i družio se s vjernicima u klaustu uz prigodno osvježenje.

KNJIGA O NAŠEMU GLAZBENIKU FRA GABRIELU PULITIJU

U izdanju rovinjskog Centro di ricerche storiche u nizu »Collana degli Atti n. 49« objavljena je na talijanskom jeziku knjiga »Gabriello Puliti (ca. 1580-1642/3: francescano, compositore, Accademico armonico detto Allegro« dvojice domaćih autora: *Fra Ljudevit Maračić* obradio je na temelju arhivskih dokumenata bogati biografski opus ovoga fratra koja je našoj Provinciji pristupio 1604. u Puli, da bi cijeli svoj četrdesetogodišnji fratarsko-glazbeni život proveo u Istri i preminuo u našem tršćanskom samostanu (str.13-45). Poznati hrvatski muzikolog *prof. Ennio Stipčević* obradio je u drugome, oduljem dijelu iste knjige glazbeno djelo ovoga plodnoga glazbenika (str. 45-129). Knjiga će javnosti biti predstavljena u Rovinju potkraj rujna ove godine. »Ova knjiga nije monografska sinteza, ne donosi kritički sveobuhvatni pogled na najvažnija dosadašnja istraživanja skladateljeva opusa i života. Pulitijev skladateljski opus nastao je uglavnom u Istri tijekom prve polovice 17. st., a njegova djelatnost kao člana redovničke zajednice franjevac konventualaca, zatim svestrana glazbenička aktivnost, te naposljetku veze s crkvenim i svjetovnim intelektualnim krugovima – sva ta vehementna aktivnost pada u razdoblje istarske povijesti kojega kulturni život razmjerno slabo poznajemo, a u kojemu je Gabriello Puliti ostavio znatan trag. Te tragove slijedi ova knjiga«, čitamo u zaključnom sažetku na hrvatskom jeziku. Tiskana je u 400 primjeraka, preko stotinu primjeraka dostavljeno je raznim europskim glazbenim kućama i knjižnicama, tako će odsad i Puliti biti poznatiji na europskoj glazbenoj smotri. Knjiga treba biti predstavljena u utorak, 28. rujna u Rovinju.

OBJAVLJENO

• *Ljudevit Anton Maračić*: IL CONVENTO E LA CHIESA POLESE DI SAN FRANCESCO IN BASE ALLE PIÙ RECENTI RICERCHE D'ARCHIVIO (Pulski samostan i crkva sv. Franje u svjetlu najnovijih arhivskih istraživanja), Centro di ricerche storiche – Centar za povijesna istraživanja, Rovinj, 2021, »Atti«, 50 (jubilarni broj), 333-377. Suradnja fra Ljudevita s ovim uglednim znanstvenim centrom traje od 2005. Objavljeno mu je deset priloga u »Atti« i pet u »Quaderni« (novija kulturna istarska povijest). Izdanja Rovinja i Tršćanskog sveučilišta prisutna su u stotinjak međunarodnih, pretežito talijanskih knjižnica.

• *Zvonimir Zlodi*: SVETI JOSIP ZARUČNIK BLAŽENE DJEVICE MARIJE I ČUVAR ISUSOV, 3. izdanje. U Godini sv. Josipa Veritas – Glasnik sv. Antuna objavio je treće izdanje životopisa sv. Josipa, zaručnika Blažene Djevice Marije i čuvara Isusova, iz pera pokojnoga fra Zvonimira Zlodija. Imajući na umu iznimnu važnost sv. Josipa za kršćanstvo i hrvatski narod, autor na jedinstven način prikazuje lik i djelo Djevičina zaručnika i Isusova zemaljskog »oca« i čuvara. Knjiga donosi i prigodni dodatak o štovanju sv. Josipa kao i molitve sv. Josipu te presliku zapisnika Sabora Kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije o proglašenju sv. Josipa zaštitnikom Hrvatske.

• *Fra Ljudevit Maračić* sa dva povećana priloga sudjelovao je u izdanju velike monografije »POMER«, primorskom mjestu između Pule i Premanture. Monografiju, koju je izdala Općina Medulin, na skoro 400 stranica i uz vrlo brojne ilustracije, opisuje i prikazuje prošlost i sadašnjost ovoga mjesta. Uredio je ju povijesni stručnjak prof. Andrej Bader iz Medulina. Fra Ljudevit u monografiji sudjeluje s priložima »Pomerski luterani« (72-83) i »Pomerske i premanturske bratovštine« (106-120).

• Podsjećamo ukratko da je »Centro studi antoniani« u Padovi, koji vode naša padovanska braća, nedavno objavio zbornik radova simpozija održanog u Piranu 2018. na temu CARPACCIO U PIRANU, gdje su brojni stručnjaci, s raznih vidova, obradili umjetničko blago crkve sv. Franje u Piranu, koja je mnogo stoljeća pripadala Dalmatinskoj provinciji sv. Jeronima franjevac konven-

tualaca. Na simpoziju je fra Ljudevit Maračić obradio vezu obitelji Tartini s našim piranskim samostanom (rad će biti zasebno objavljen). Isto tako bilježimo da je hrvatska muzikologinja, s. *Kataria Koprek*, iz Družbe Naše Gospe, u zborniku »Dialectica e paradigma del sacro in musica«, posveće-

nom Albertu Turco, a u izdanju Vatikanske izdavačke kuće, 2021. objavila vrijedan uradak vezan uz muzikološku ostavštinu šibenskoga samostana, pod naslovom »Liber sententiarum et sacramentarium: Frammenti inediti di musica, custoditi nella biblioteca francescana di Sebenico« (73-84).

naši pokojni

I NEKA MOLE ZA POKOJNE...

- Nakon duljeg bolovanja i smještaja u domu za starije u Vukovaru, 22. lipnja o. g., umro je *Ivan Priselac*, brat našeg fra Josipa Priselca. Sprovod je obavljen 24. lipnja 2021. u Bokšiću. Iza Ivana ostala je Marica Priselac, supruga. Ivan i Marica imali su četiri kćeri, koje su zasnovale svoje obitelji. Fra Josipu i cijeloj obitelji izražavamo sućut, a za dušu pokojnog Ivana upućujemo Gospodinu molitvu!
- Dana 2. kolovoza 2021. u Splitu je u 75. godini od moždanog udara preminuo *Marin Bedalov (Bagin)*, otac našega subrata i zagrebačkoga župnika, fra Roka. Pokop je održan dva dana kasnije na mjesnom groblju u Kaštelu Kambelovcu, gdje je pogrebnu misu predvodio fra Tomislav Glavnik, vikar Provincije i gvardijan zagrebačkog samostana, koji je održao i prigodnu homiliju. Sprovod je vodio mjesni župnik, uz mnoštvo vjernika i svećenika, među kojima je bilo i desetak naše subraće iz raznih samostana i inozemstva. Obitelj Bedalov ne samo da je našoj Provinciji dala sina Roka, nego je usko vezana s mnogim članovima Provincije, a majka Neda još kao studentica u Zagrebu bila je suradnica »Veritasa« te promicala i podržavala brojne inicijative usmjerene mladima, kao i hodočašće u Taizé, gdje je i upoznala budućeg supruga Marina. Na njihovu vjenčanju u Karlovcu, sudjelovali su i tadašnji vjeroučitelji mladih u našoj zagrebačkoj župi, fra Špiro Marasović i

fra Ljudevit Maračić, koji su također stalno bili ostali vezani uz ovu dragu obitelj. Neka Mari-nu Gospodin udijeli zasluženi pokoj, a supruzi Nedi, brojnoj im djeci, unucima i prauuncima utjehu kršćanske vjere i neumrle nade.

- U četvrtak, 26. kolovoza 2021. godine u mjestu Đurđicu (općina Ivanska) pokopan je *Nikola Crlenjak* (75), brat našega fra Đure Crlenjaka. Pokojni Nikola naglo je preminuo dva dana ranije od prethodno preboljenoga srčanog infarkta. Sprovod je na mjesnom groblju vodio mjesni župnik vlč. David Andreić, a misu za-dušnicu u crkvi sv. Jurja predslavio provincijski ministar fra Josip Blažević, koji je fra Đuri Crlenjaku, njegovim dvjema sestrama, nećacima i rodbini, u ime Hrvatske provincije franjevac konventualaca izrazio sućut i uputio riječi podrške. Sprovodu je nazočilo više braće iz Zagreba (gvardijan fra Tomislav Glavnik, župnik fra Roko Bedalov, fra Stjepan Brčina, fra Ivan Karlić, fra Filip Pušić i fra Marko Vrdoljak), fra Zdravko Tuba, molvarski gvardijan, i fra Josip Petonjić, onedavno župni vikar u Splitu. Pokojnom Nikoli i ostaloj pokojnoj rodbini naše subraće – Gospodin udijelio pokoj vječni!
- U ponedjeljak, 13. rujna o. g. u Buenos Airesu (Argentina) preminula je *Norina Maračić Nahmijas*, najstarija sestra fra Ljudevita. Doživjela je visoku starost od 97 godina, preminula je u snu, bez znakova bolova ili gušenja. Kao i nedavno preminuli brat Nino (isto u Argentini), doživjela je lijepi broj godina. U Argentinu je odselila poslije Drugoga svjetskog rata. Počivala u miru Gospodnjem!

